Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 81 (13705) | 1972 оной апрелиин 6, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...шэтсэн профсою-
...лгаануудайн
...б гэхэдэ, тэдэ-
...н общественные хүг-
...үйлэдбэри дэб-
...ээгтэ, арадай
...хүтэлбэрилэгдэ
...шэйтэйгээр ха-
...даг байна".

...профсоюзуудай
...дээрэ КПСС-эй
...Генеральна секре-
...Л. И. Брежневэй хэлэ-

...ҮН БҮХЭНЭЙ НЭРЭ ХҮНДЫН ХЭРЭГ

...СР-эй профсоюзуудай ...н делегадаар һун- ...үтэршье сэгнэшэгүй ...дабарида хүртэжэ, ...ралдаанда хабаадал- ...отар ехэ хуби заяатай ...Совет профсоюзууд ха- ...манай ба ажахы эр- ...үүли мүн гэжэ агуу- ...ваадаг һэн. Эхэ оро- ...жэн һалбарха хэрэг- ...а байһан аргагүй ...ябуулгыень хаража ...нэхөөрөө, тэрэ үндэр ...гаар үгтэһэн нэры- ...союзуудай ямаршье ...харюулжа байһыень ...ор харааб.

...эй ЦК-гай Генеральна ...нүхэр Л. И. Брежне- ...н нээгдэһэн дары ...болон айлшадай ...хэлэхэдэнь, бидэ тэ- ...тон анхаралтайгаар, ...хэлээ доһолгон байжа ...н. Тодо һонор, гүн ...доторoo совет ара- ...болон политическэ ...улгые гүнзэгыгөөр ...харуулаа. Юрэдөө ...хэлэһэн үгэ хадаа ...унистнуудай, проф- ...шүүдэй совет хүн ...айшалхы програм- ...о үгэнэ бшуу.

...бидээр хүгжэлтынгөө ...олтой, гэхэтэй хам- ...рёо хэсүү үе шатада ...абди. Ороной арадай ...ргалта, научна тех- ...еволюци, уласхоорон- ...байдалай хубилалта ...ы хүдэлмэриин маяг ...арга методууд болон ...шэнэ, урданайхи- ...шанга эрилтэнүүдые ...байна» гэжэ Л. И. ...тодорхойлно.

...эрилтэнүүд профсоюз- ...хабаатай. Тиимэ ...ойншье. Профсоюзууд ...ы общественные хүгжөө- ...эри дэбжүүлхэ, тэрэ- ...урые дээшэлүүлхэ ...арадай ажахые хүтэл- ...сэхэ, эдэбхитэйгээр ...адаг байна бшуу. ...уламжалан, общест- ...байдалдахи үндэһэн ...удалнуудые шиидхэ- ...одуудэй нэгэн хадаа ...мүрысөө эмхидхэлгэ ...Тиимэһээ тэрэнэй удха ...а, экономическа по- ...гол зорилгонуудтай ...оотойгоор тэрэниие ...э, материальна бо- ...альна урмашуулгын ...дээшэлүүлхэ асуу- далнуудта анхаралаа онсо хандуулһаниинь манда маша ехэ һургаал боложо үгэнэ.

Зүбөөр, гүнзэгыгөөр бодомжолон эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөнэй аша үрэнь, эдэбхижүүлхы, хүмүүжүүлхы үүргэнь тон ехэ. КПСС-эй XXIV съездын хараалһан түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө ехэ мүрысөөндэ манай аймагай хүдөө ажахын 3,5 мянга гаран ажалшад хам оролсонхой. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб һайнаар дүүргэгдээ. Хоёрдохи жэлэйнь түрүүшын кварталай дүнгүүдые муу гэхээр бэшэ. Гүрэндэ һү худалдаха гурба һарын түсэб 112 процент, мяха—114 процент, үндэгэ — 263 процент дүүргээд байна.

Гэхэтэй хамта Л. И. Брежневэй зааһанай ёһоор. СССР-эй профсоюзуудай XV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, социалис мүрысөөнэй гурим бүри нарижуулха эрилтэ табигдана. Илангаяа коллективүүд болон ажалшад хоорондын мүрысөөе хүн бүхэнэй хэрэг болгохо шухала. Иимэ мүрысөөн манай аймагта эмхидхэгдэнхэй. Тингэбэшье бодожо үзэхэдэ, тэрээндэмнай дутагдалнууд, мүрөө хүсэд олоодүй зүйлнүүд бии байна. Эгээ мүнөө хабарай тарилгын үедэ дэлгэрхэ мүрысөөнэй гурим ажахы бүхэндэ зохёогдожо, социалис уялга абалга эмхидхэгдэжэ байна.

* Нүхэр Л. И. Брежневэй үгэ соо, съездын материалнууд дотор профсоюзуудай ябуулдаг хүмүүжүүлгын болон эмхидхэхы хүдэлмэри улам һайжаруулха, мүнөө үеын эрилтэдэ тааруугаар эрхилхэ тухай асуудалнууд онсо һуури эзэлнэ. Захиргаанай һургуули, ажахы эрхилхэ һургуули, ажалдаа коммунис ёһоор хандаха һургуули байха гэһэн үүргэеэ профсоюзуудай үнэн зүбөөр бэелүүлхын тула парти хадаа саашадаашье анхаралаа ходо табижа байха юм гэжэ заабари хэгдэнэ. Тэрэ ехэ анхаралайнь харюуда профсоюзай организацинууд хүмүүжүүлгын болон эмхидхэлэй хүдэлмэриие бүри аша үрэ ехэтэйгээр эрхилхэ уялга бэе дээрээ даажа абана. Профсоюзууд хадаа КПСС-эй түшэг тулгуури ба эдэбхитэй туһалагшань байһан туладаа энэ ехэ нэрэ хүндэдэ хүртэлсэхөөр хүдэлхэ гэээшэ организаци бүхэнэй нангин хэрэгынь болоно.

Профсоюзуудай ехэ хуралдаанда хабаадалсажа, тэндэ болоһон ехэ хөөрэлдөөнһөө тобшололшье хэхэ, бодолготошье болохо ушарай гараһаниинь элитэ ааб даа. Тинхэ зуураа түбхын түрүүндэ профсоюзай организацинуудай ажал ябуулга улам үргэдхэхэ, үүргэ ба харюусалгыень дээшэлүүлхэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ ажалшадые үргэнөөр, эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала байна гэжэ мэдэрэгдээ.

Сэхынь хэлэхэдэ, һулаар хүдэлдэг организацинууд, дааһан хэрэгтээ һанаһанда хүрэмэ бэшээр хандадаг профсоюзай гэшүүд бии ха юм даа. Саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнүүд, хүдэлмэришэдэй суглаанууд, саг үргэлжын комиссинууд, штатнабэшэ таһагууд болон инспекторнууд, ниитын соведүүд бүгэдэндэ адли тэгшээр хүдэлнэ гэхын аргагүй. Имагтал эдэнэй хүдэлмэридэ бидэ ажалшадые олоор хабаадуулжа, тэдэниие үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ, ажахы эрхилэлгэдэ һургаха уялгатай ха юмбибди.

Энэ талаар манай аймагай Ойморой совхозой рабочком, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагай отделениин местком халан абамаар, һургаал боломоор дүй дүршэлтэй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Зүгөөр тэдэнэй ажал ябуулгые бусад организацинуудай хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэг һулаар ябуулагдана гэжэ мэдэрхэ ушартай болонобди.

Эгээ мүнөө аймагай профсоюзай организацинуудта хамтын суглаан зарлагдажа байна. Тэндэ СССР-эй профсоюзуудай XV съездын дүнгүүд ба профсоюзай организациин бэелүүлхэ зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэжэ захалаа. Тэдэл суглаанууд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ зааһан һургаалые, съездын абаһан шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхэ зорилгоор аша туһатай хөөрэлдөөн болохо, дутуу дундануудаа элирхэйлжэ, саашадаа бэелүүлхэ хэмжээ ябуулгануудаа хараалха байһамнай дамжаггүй.

Тобшолон хэлэхэдэ, профсоюзай организацинуудай үүргэ дээшэлүүлхын тула түрүүшын ээлжээндэ тэдэнэй ябуулдаг хүмүүжүүлгын ба эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха уялгатайбди. Тиигээл хадаа үйлэдбэриин хэрэгтэ тэдэнэй үзүүлдэг нүлөөлхы үүргэнь үргэдэхэ, нэрэ хүндэнь дээшэлхэ зэргэтэй бшуу.

А. ДАРХАНОВ,
хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Кабанскын райкомой түрүүлэгшэ, СССР-эй профсоюзуудай XV съездын делегат.

Электро-гагнуурша Иван Ильич Кушеев арбадахи жэлээ барилгада ажаллана. Энэ саг соо түрэл Улаан-Үдэ хотынгоо үйлсэнүүдтэ нилээд олон байрын гэрнүүдые, соёл гэгээрэлэй, эмхи зургаануудай байшангуудые барилсаһан. Мүнөө тэрэ Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад театрай ордоной барилга дээрэ хүдэлнэ. Халаанайнгаа даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ, ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иван Ильич Кушеев ажалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Апрелиин 15-да—Бүхэсоюзна коммунис субботник!

АЖАЛАЙ ҺАЙНДЭР ОЙРТОО

Энэ гайхамшаг үдэртэ эршэмтэй, эдэбхитэй бэлэдхэл бүхы орон дотор хэгдэжэ байна. Табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ апрелиин 15-най үдэр хубитаяа ехээр оруулха гэһэн совет хүнүүдэй эрмэлзэл тэдэнэй хамтын ба тус бүриин уялганууд дотор элин тодоор найруулагданхай.

Даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор, **Минскдэ болохо субботнигто 600 мянга гаран хүн хабаадахаар багсаагдана.** 7 миллион шахуу түхэригэй продукци, тэрэ тоодо 200 трактор, 100 мянган подшипник, «Минск-32» гэдэг тоололгын машина, 50 мянга шахуу паар гутал бүтээгдэн гаргагдаха. «Гомсельмаш» заводой коллектив силосэй ногоо хуряаха 50 комбайн бүтээн гаргахабди гэбэ. Брестскэ областиин ажалшад 2,5 миллион үлүүтэй түхэригэй элдэб эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхөөр хараална.

Зүүн-Сибирьтэхи мантан томо барилгын—Братскгэсстройн коллектив субботнигто габшагайгаар бэлдэнэ. Эндэхи промышленна предприятинуудай 40 мянга шахуу барилгашад, хабсаргагшад болон бусад хүдэлмэрилэгшэд Братскын ой модоной бүлэг предприятинуудай, алюминиин заводой, байрын гэрнүүдэй барилга дээрэ хүдэлхэ юм. Эдэнэр 550 мянган түхэригэй сэнтэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхээр түсэблэнэ. Барилгын олон алба хаагшад тарялангай газар дээрэ утэгжүүлгэ гаргахадань, үрэһэнэй хартаабха илгахадань подшефнэ Кобляковско совхозой хүдэлмэришэдтэ туһалха байха.

Калужска областиин промышленна предприятинууд түсэбһөө гадуур хэдэн зуугаад мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаха. Арьбалһан материалнуудаараа транспортна машинануудые, автомобилиин электро-түхеэрэлгэнүүдые, элдэб приборнуудые, арадай хэрэглэлэй эд товар бүтээн гаргаха байна.

Мелитополиин (Запорожско область) моторно завод «Запорожец» автомобильнуудта табигдадаг 320 агрегат, эдэ машинануудай олон запчастьнуудые бүтээхэ.

Москва-Сортировочная депогой хүдэлмэришэдэй үүсхэлые 1919 ондо түрүүлэн дэмжэгшэдэй нэгэн—**Брянск-2 гэжэ түмэр замай узелай коллектив 6 тепловоз ба электровоз, ашаанай 240 вагон заһабарилха, түмэр замай 200 метр лини табиха уялга абаа.** Локомотивна депогой машинистнар арьбалһан түлишэ ба электрын элшэ хүсөөр энэ үдэр поезднуудые ябуулха юм.

Забайкалиин магистралиин локомотивай бүхы парк арьбалһан түлишөөрөө апрелиин 15-да хүдэлмэрилхөөр хараална.

(ТАСС).

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГ

«Улаан-Оронго» колхозой парткомой секретарь В. Ц. НИНДАКОВ:

— Ленинскэ коммунис субботнигой үнгэргэгдэхэ үдэр — апрелиин 15 болотор арба хүрэхэгүй хоног үлэбэ.

Энэ үдэр хүн зониие ажал хүдэлмэридэ шадаал һаа олоор, эмхитэй һайнаар хабаадуулжа, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын тула манай колхозой правлени, партком һаяхан энэ асуудалые хамтынгаа зүблөөн дээрэ хэлсэһэн, тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан байна.

Тус субботнигто колхозоймнай хэдэн зуун таряашад, механизаторнууд, малшад, бусадшье хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэлтэд өөһэд өөһэдынгөө даажа байһан ажалда габшагай шангаар хүдэлжэ, энэ үдэр олоһон салин хүлһэнэйнгөө бүхы мүнгые юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө хамтын жасада оруулха юм.

Мүн энэ үдэр Улаан-Үдэ городой предприяти, эмхи зургаануудһаа 100 гаран хүн манай колхоздо хүдэлхэеэ ерэхэ байна. Тэдэнэр нуга сабшалангай модо шулуу сэбэрлэхэ, уһалууриин һубаг ханаабууды арилгаха, таряанай газарай томо шулуу түүхэ болоно. Субботнигто хүдэлхэеэ ерэгшэдые халуун эдеэгээр хангаха, хүдэлмэриин зэр зэмсэг — хүрзэ, тармуур гэхэ мэтэһээ эхилээд, хэрэгтэй газартань трактор, машинаар хангаха асуудал бодомжологдохо.

Тэрэшэлэн субботнигой үдэр бии байһан бүхы трактор, машинануудаа табижа, тарялангай һолоомо суглуулжа абаха, сабшалан, тарялан дээрэ овощ ургуулха теплицэдэ наг шэбхэ ехээр зөөхэбди.

УЛААН-ҮДЭ

ТҮМЭР ЗАМАЙ ЛОКОМОТИВНА ДЕПОГОЙ ПАРТКОМОЙ СЕКРЕТАРЬ П. КУЗНЕЦОВ:

Манай депогой хүдэлмэришэд апрелиин 15-да үнгэргэгдэхэ бүхэсоюзна субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадаха гэжэ шиидэнхэй.

Энэ субботнигые эмхи гуримтайгаар үнгэргэхын тула предприяти бүхэнэймнай дэргэдэ штабууд эмхидхэгдэбэ. Хүдэлмэриингөө түсэб эртээнһээ зохёогоод байна. Жэшээлхэдэ, депогой 2 мянган хүдэлмэришэд энэ үдэр ажал дээрээ хүдэлхэ. Эдэнэр 4 электровоз, 1 тепловоз заһабарилха даабаритай. Мүн аян замда гараха 130 поездоор ашаан шэрэгдэхэ байна.

Манай локомотивна депогой хүдэлмэришэд энэ субботнигто бултадаа хабаадалсажа, олоһон мүнгөө юһэдэхи табан жэлэй жасада оруулхаар шиидэнхэй.

ЗАГАРАЙН АЙМАГ

ЭРХИРЭГЭЙ совхозой директор А. В. Махеев телефоноор нигэжэ мэдүүлбэ:

— Байгша оной апрелиин 15-да болохо Бүхэсоюзна коммунис субботнигто бэлдэжэ байнабди. Совхозой 530 хүдэлмэришэд хэдэг лэ ажал дээрээ хүдэлжэ, олоһон салин хүлһөө, дүн хамта 1500-гаад түхэриг табан жэлэй түсэб бэелүүлхэ жасада оруулха гэжэ шиидээд байна. Мүн совхозой газар дээрэхи һургуулинуудай 400-гаад һурагшад энэ үдэр сабшалан, бэлшээри сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ хабаадаха юм.

Улаан-Үдэ хотоһоо 600 хүниие 50 автомашинатайгаар эльгээхые захил хээд байнабди. Ерэһэн хүнүүд хото хорёогой наг шэбхэ малтажа, сабшалан, тарялан дээрэ зөөхэ, уһалууриин ханааб, һубагуудые сэбэрлэхэ, сабшалан дээрэхи шулуу шохой суглуулжа, хаяха юм.

Коммунис субботнигто хабаадаһан хүнүүдтэ һаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ арга олгохо тухай совхозой отделенинүүдые эрхилэгшэд, бригадир нар, фермэнүүдые даагшад эртээнһээ бэлдэжэ байнхай.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ СОВХОЗУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ ТУШААХА 1-дэхи КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ.

1972 оной апрелиин 1-нэй мэдээн

(Кварталай түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	мяхан	һүн	үндэгэн
Баргажанай	131	112	106
Баунтын	125	104	—
Бэшүүрэй	109	100,1	132
Зэдын	109	90	141
Яруунын	84	115	142
Загарайн	109	102	235
Захаамнинай	115	124	—
Кабанскын	112	98	254
Хэжэнгын	59	106	70
Хурамхаанай	83	117	177
Хяагтын	107	103	107
Мухар-Шэбэрэй	104	99	111
Ахын	83	160	—
Прибайкалиин	113	108	110
Хойто-Байгалай	200	240	—
Сэлэнгын	104	105	85
Түнхэнэй	129	143	81
Улаан-Үдын	121	111	141
Хоринн	90	104	209
Республика бүхыдөө:	107	107	144

ТАСС-эй ҺОНИН

Нүхэр Э. Хонеккер Москва ерэбэ

Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Э. Хонеккер КПСС-эй ЦК-гай уряалаар, хани ёһоор айлшалжа апрелиин 4-дэ Москва ерэбэ.

Внуковска аэродром дээрэ нүхэр Э. Хонеккерые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо нүхэр А. И. Блатов гэгшэд угтаа.

ГДР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд нүхэр Х. Биттнер угталсаба.

(ТАСС).

Л. И. Брежнев Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Сингхтэй уулзаа

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев апрелиин 4-дэ Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Сингхтэй уулзаба.

Хани ёһоной, үнэн зүрхэнэй уулзалгын үедэ Советскэ Союз Инди хоёрой хоорондын хани барисаа, харилсаа холбооe саашадань хүгжөөлгын ба бэхижүүлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Эб найрамдал, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай 1971 ондо баталагдаһан Совет-Индиин договор Советскэ Союзай ба Индиин хоорондохи харилсаануудай шэнэ шата болоно, тэрэниие саашадань хүгжөөхэ бүри аятай зохид арга боломжонуудые олгоно гэжэ тэмдэглэгдээ.

Тэрэшэлэн хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын зарим асуудалнууд уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Тус уузалгада СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Индиин МИД-эй гадаадын хэрэгүүдэй секретарь Т. Н. Кауль, Индиһээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд К. Ш. Шелванкар гэгшэд хабаадаба.

Химическэ индустриин хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

СЕВЕРОДОНЕЦК. (Ворошиловградска область). (ТАСС). Химическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн апрелиин 4-дэ эндэ нээгдээ. Энэ һалбариин үнгэрэгшэ жэлдэ хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд тухай, юһэдэхи табан жэлэй ба 1972 оной зорилгонууд тухай элидхэл химическэ промышленностиин министр Л. А. Костандов хэбэ.

ГДР-эй ажалшадай амжалта

БЕРЛИН. ТАСС-ай корр. Н. Бабыкин инигэжэ дажуулба: ГДР-эй арадай ажахын элдэб һалбаринуудай ажалшад байгша оной нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүдые согсолоод, промышленна продукци үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлхэ шэнэ уялгануудые абаба.

Партида, арадта үнэн байлгын тангариг

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриин ниислэлэй Парадуудай талмай апрелиин 4-дэ һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй байба. Улаан, национальна улаан-сасаан-ногоон үнгэтэй хэдэн зуун тугууд хаа хаанагүй намилзана. Апрелиин 4-дэ — Венгриие немец-фашис булимтарагшадһаа Совет Армиин сүлөөлһэн үдэр олон тоото байшангуудай үбэр талада татагдаһан транспарантнууд Совет-Венгриин бата хани барисаае, алдаршуулна.

Будапештын 30 гаран мянган хүбүүд, басагад Владимир Ильич Ленинэй памятнигай дэргэдэ суглараа. Эдэнэр эсэгэнэрэйнгээ хэрэгүүдые үнэн сэхээр үргэлжэлүүлхэбди, партиин, арадай хэрэгтэ, пролетарска интернационализмын сурталболодо үнэн байхабди гэжэ ВСРП-гэй, Венгриин правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй, Венгриин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ветерануудай үмэнэ баярай оршон байдалда мэдүүлбэд.

Венгриин бусад городуудай залуу комсомолшууд парти болон арадтаа үнэн байха тухай шахаа тангаригаа энэл үдэр үгөө.

Газар һайжаруулха габшагай хоёр һара — МАИ 25

...ҮН АЖАЛНАЙ ЭХИЛХЭНЬ

...ахын хүдэлмэришэд ...хоёр газараар хааба. ...ада II. III отделени... гектар сабшалан ...м. һаянай байдалаар ...рэ 1500 тонно наг ...гданхай. Габшагай ...туршада 4500 тонно ...зорилготойбди. Наг ...алгада мүнөө үедэ 6 хүн хүдэлнэ. Тэдэнэй мэдэлдэ 5 трактор бии юм. Энэ хугасаада 800 гектар сабшалангай модо шулуу сэбэрлэхээр хараалнабди. Мүнөө үедэ 370 гектар сабшалангай модо шулуун сэбэрлэгдэнхэй.

Д. ДУГАРОВ,
«50 лет Октября» совхозой директор.

Хэжэнгэ.

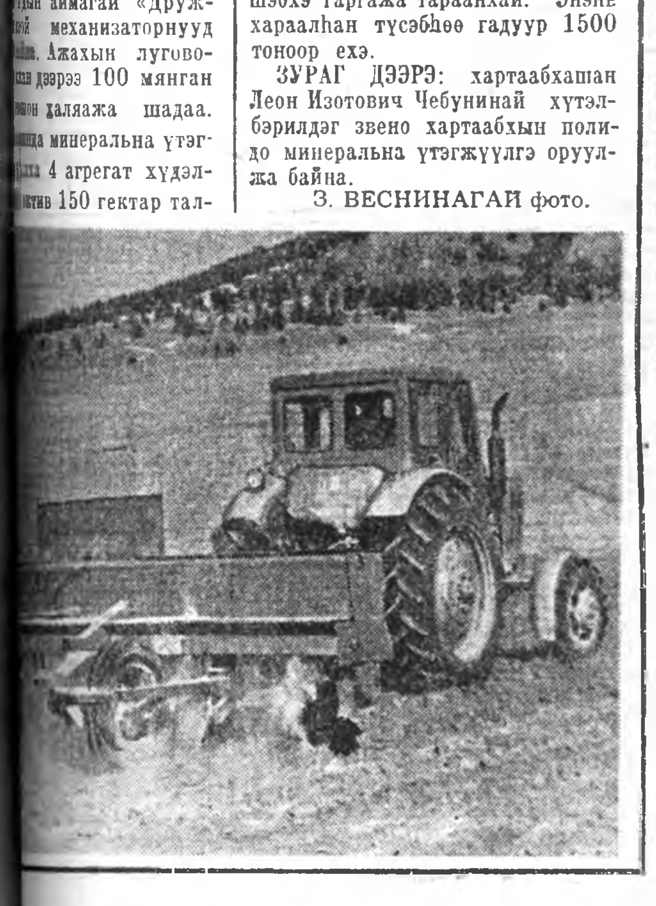
ЭМХИ ГУРИМТАЙГААР

...алан, тарялан һай... ...габшагай хоёр һарые ...гаар үнгэргэхын ту... ...дын аймагай «Друж... ...ой механизаторнууд ...айна. Ажахын лугово... ...дээрээ 100 мянган ...он халяажа шадаа. ...нда минеральна үтэг... майда минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа. Механизаторнууд поли, сабшалан дээрээ 5500 тонно наг шэбхэ гаргажа тараанхай. Энэнь хараалһан түсэбһөө гадуур 1500 тоноор ехэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хартаабхашан Леон Изотович Чебунинай хүтэлбэрилдэг звено хартаабхын полидо минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа байна.

...4 агрегат хүдэл... ...150 гектар тал...

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ДҮРБЭҺӨӨ БАГА БЭШЭЭР

Хайшаашье хара — саһагүй, Жаргалантын тала дайда шарлан зэнхынэ. Улам саашань шэртэхэдэ хонишодой байра харлан тэбхынэ. Эндэ Үдын совхозой III отделениин хонидой хоёр отара байрладаг юм. Һүрэг түлгэнүүдыень үнинэй хонишон Дыжид-Ханда Бадарханова харууһалдаг. Нёдондо энэ нүхэрнай даажа абаһан зуһаг хонидойнгоо тус бүриһөө 4 килограмм 330 грамм нооһо хайшалжа, гүрэндөө тушаагаа бэлэй. «Аймагай түрүү хонишон» гэһэн нэрэ зэргэтэй Дыжид-Ханда Бадарханова байгша ондо һүрэг түлгэнүүдээ үхэл гарзагүйгөөр ондо оруулжа, хонин бүриһөө 4 килограммһаа бага бэшэ нооһо хайшалжа абахаар харааланхай.

Тиихэдэ тэрэнэй хүршэ болохо Намжилма Ямздаева эхэ хонидой отарада ажалладаг юм. Эндэшье эршэтэ ажалай охин буурадаггүй. Мүнөө дурсагдагша отарада хүдэлдэг хонишод түл абалгаяа түлэг үнгэргэжэ байна.

— Үбһэ тэжээл элбэг, саг дулаан даа, яахаб. Үбэлжэлгэмнай яһалал һайн ябажа байна. Мүнөө жэл хонин бүриһөө хурьга абаха уялгатай зомди. Дүүргэгдэхэл аабза,—гэжэ ахалагша хонишон Намжилма Базаровна ябууд хэлэбэ.

Үнэхөөроошье Жаргалантын хонишодой хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһанда найдамаар ха.

И. ХАЗУЕВ.

Хориин аймаг.

ҺОНИРХОЛТОЙ ВЫСТАВКЭ

Республикын промышленна предприятинуудай, хүнгэн промышленностиин предприятинуудай бүтээдэг, мүн саашадаа бүтээжэ болохо арад зоной хэрэглэлэй эд бараа, ажаһуудалдаа хэрэглэхэ зүйлнүүдые харуулһан выставкэ Улаан-Үдэдэ уржадэр нээгдэбэ. Энэ выставкэ партиин обком, Министрнүүдэй Совет болон партиин Улаан-Үдын горком эмхидхээ.

Предприяти, захиргаануудай органуудай хүтэлбэрилэгшэд, министерствын, организацинуудай, баазануудай хүтэлбэрилэгшэд, госторгинспекциин хүдэлмэрилэгшэд выставкэдэ харуулагдаһан зүйлнүүдые хаража, һанамжа дурадхалнуудаа хэлэхэ юм.

Мүнөө бүтээгдэдэг, саашадаа үйлэдбэрилэгдэхөөр хараалагдаһан эд бараа, ажаһуудалай хэрэгсэлэй зүйлнүүдые ямар предприятида бүтээхэ арга боломжын бии байһые элирүүлхэ, худалдан абагшадай эрилтэ хангаха эд бараа республика доторoo бүри олоор бүтээн гаргаха арга боломжо тодорхойлхо зорилготойгоор выставкэ эмхидхэгдэһэн байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТ БҮХЭНЭЙ ХАРЮУСАЛГА, ҮҮРГЭ

ПАРТИИН РАЙКОМОЙ ПЛЕНУМ ДЭЭРЭhЭЭ ТЭМДЭГЛЭЛ

Мухар-Шэбэрэй райкомой ээлжээтэ пленум боложо, «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар партиин Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын райкомуудай ябуулдаг эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри тухай» асуудал зүбшэhэн КПСС-эй обкомой IV пленумэй дүнгүүд ба аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Энэ асуудалаар пленум дээрэ партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **Г. М. Конев** элидхэл хээ.

— Аймагай партийна организациин ябуулдаг эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэрие КПСС-эй обкомой пленум дээрэ зорюута зүбшэн хэлсэгдэhэн ушар хадаа манай хүдэлмэридэ партиин зүгhөө ямар ехэ анхарал хандуулдаг, туhаламжа үзүүлдэг байhые үшөө дахин гэрщэлнэ, — гээд элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Аймагай ажалшад үнгэрhэн наймадахи табан жэлэй туршада эршэтэйгээр ажаллажа, гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн. Жэшээлхэдэ, 1965 онойхидо орходоо аймаг дотор ороoho худалдалга 12,5 процентээр, hү— 31 процентээр, мяха — 20,6 процентээр, ноoho 10,8 процентээр дээшэлээ. Гэхэ зуура хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ табан жэлэй даабари дүүргэгдээгүй.

Шэнэ табан жэлдэ аймагай ажалшадай, партийна организациин урда бүришье ехэ зорилгонууд табигданхай. 1970 онойхидо орходоо табан жэлэй hүүлшын жэлдэ гүрэндэ таряа худалдалга 18,5, мяхан — 46,3, hүн — 25, ноohон — 36,6, хартаабха — 18,9 процентээр, овощ — 2,5 дахин, ороohото ургамалай гектар бүриин ургаса 4 центнерээр, үнеэн бүриhөө hү haалга 400 килограммаар, хонин бүхэнhөө ноoho хайшалалга 850 граммаар дээшэлээ. Мүн ниитын малай тоо толгой нилээд олошороо.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, аймагай колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, бүхы ажалшад үнгэрэгшэ жэлдэ зарим тэды амжалта туйлаа. Гүрэндэ ороoho таряа, малай продуктнуудые худалдаха даабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Гэбэшье эдэ продуктнуудые үйлэдбэрилэн абаха түсэб бэелүүлэгдэнгүй үлэшөө. Ороoho таряа абалга 1966 оной хэмжээндэ байhаар. Эхэ малай тоо толгой олошоруулха түсэб дүүргэгдээгүй.

Аймагай ажахынуудай экономикын үрэ дүн шэнжэлэн харахада, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлхын орондо уруугаа ороhон байна. Жэшээнь, 1965 онойхидо орходоо колхозуудай оруулhан сэбэр олзо үнгэрэгшэ жэлдэ 837 мянган түхэригөөр бага болоо. Тиихэдэ аймаг соогоо томохон ажахы болохо «Заганский» колхоздо, «Забайкалец» совхоздо энэнь хоёр дахин уруугаа ороо. «Искра», «Родина», «Знамя Ленина» колхозуудай жэл соо оруулдаг сэбэр олзонь hүүлэй 5—6 жэлэй туршада нэгэл хэмжээндээ — 400—600 мянган түхэригhөө дээшэ гаранагүй. Харин «Коммунизм», «Путь Ленина» колхозуудта сэбэр олзонь 1,4—1,7 дахин ургаа. Юундэ иимэб гэхэдэ, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэдэ хэмhээ үлүү мүнгэнэй, мүн ажалай гаргаша хэгдэнэ. Энээнhээ уламжалан үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлнэгүй, абтаhан продукциин өөрынь үнэ сэн дээгүүр байhаар. hүүлэй жэлнүүдтэ центнер ороohоной өөрынь үнэ сэн совхозуудта 71 мүнгөөр, колхозуудта 27 мүнгөөр дээшэлээ. hү, үхэрэй мяха абалга аймагай колхоз, совхозуудта гарзатай. Центнер hү абалгада 25 түхэриг гаргашалагдана. Тэрэнэйнь 17 түхэриг салин хүлhэндэ, тэжээлдэ ошоно. Мал ажалдахи хүшэр хүндэ хүдэлмэри удаанаар оньhожоруулагдана. Туранхай, бага шэгнүүртэй мал гүрэндэ олоор тушаагдана. Нёдондо бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаhан бүхы хонидой 45 процентнь бага шэгнүүртэй, туранхай байгаа. Үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагданагүй, энээнhээ уламжалан малай ашаг шэмэ багаар абтана гээд пленум дээрэ шанга шүүмжэлэл гараа.

«Родина» колхозой түрүүлэгшэ **К. Л. Белоусов** үгэ абажа, партиин XXIV съездын табиhан ехэ түсэбүүдые бэелүүлхэ зорилгоор колхознигуудайнгаа хайшан гэжэ тэмсэжэ байhан тушаа тодорхойгоор хөөрэбэ.

— Мүнөө жэлдэ 100 мянган центнер тарла хуряажа амбаарлахын, үнеэн бүриhөө 1950 килограмм hү haахын, хонин бүриhөө 3 килограмм ноoho абахын, гектар бүриhөө адагынь 20 центнер ороoho ургуулхын түлөө тэмсэл дэлгэрэнхэй,—гэжэ тэрэ үгээ үргэлжэлөө. Шэнэ түл абалга эмхитэйгээр ябажа байна. hүүлэй байдалаар эхэ хонид бүриhөө 96 хурьга абтаад, тобир тарганаар түлжүүлэгдэжэ байнхай. Түл түрэсэ абалга үргэлжэлhөөр.

Коммунистнуудай, мэргэжэлтэдэй тоосоое правлениин, партбюрогой заседани дээрэ шагнадаг болонхойбди. hаяхан ажахын главна инженер **П. Д. Полянский** машина, техникын хабарай хүдэлмэридэ хэр бэлдэгдэжэ байhан тухай тоосоо. Тиихэдэ ахалагша хонишод, гахайн, haалиин фермэнүүдые даагшад—коммунистнууд Д. А. Фёдоров, Г. М. Чулков, И. Ц. Держиев болон бусад коллективэйнгээ хүдэлмэри, тэндэ ябуулагдадаг эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри тухай ходо тоосоо барина. Энэмнай үйлэдбэри дээрэ сэхэ хүдэлмэрилжэ байдаг коммунистнуудай харюусалга, үүргэ дээшэлүүлхэ арга болоно.

Ториинхидой жэшээгээр тэжээл буйлуулха тушаа хөөрэлдөөн аймаг доторнай үнинэй гаража, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй мэргэжэлтэд тэндэ ошожо, онол аргатайнь танилсаhан, тус түхеэрэлгын чертёжые буулгажа асарhан байбашье, мүнөө болотороо саарhан дээрээ байhаар.

hүүлэй үедэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр олон хүнүүд шэнээр дэбжүүлэгдээ. Тэдэнэр хэдэн зуун хүнүүдые хүтэлбэрилхэ, хүн бүхэндэ зүбөөр хандаха дүршэлгүйдэдэг. Аймаг доторнай хүтэлбэрилхы баян дүршэлтэй, олон жэлдэ колхозой түрүүлэгшээр хүдэлжэ байhан нүхэд олон. Жэшээлхэдэ, «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ **Ц. С. Семёнов**, «Искра» колхозой түрүүлэгшэ **Е. В. Иванов** гэгшэд хүнүүдтэ ямараар хандадаг, үгээ дуулгадаг, хүтэлбэрилхы онол арга тушаагаа hургаал боломоор хөөрэжэ шадаха. Тиимэhээ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй шэнжэ түхэл тухай темээр тусхай семинар үнгэргэбэл hайн байгаа.

Табан жэлэй түсэб бодотоор бэелүүлгэдэ «Сельхозтехника» нэгэдэл хадаа колхоз, совхозуудта горитой туhаламжа үзүүлхэ зэргэтэй гээд съездын шиидхэбэринүүд дотор сэхэ хэлэгдэдэг. Харин аймагаймнай энэ эмхи зургаан бидэндэ бодото туhаламжа үзүүлхын орондо энэ тэрэ хүдэлмэри хэhэнэйнгээ түлөө өөрынь үнэ сэнгhээ үлүү ехэ мүнгэ зөөри абадаг заншалтай. Энэнь туhаламжа бэшэ, харин өөрынгөө аша туhа хараха ябадал болоно гээд тэрэ шүүмжэлбэ.

«Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ **Г. Я. Ерофеев** үгэ хэлэхэдээ, малай ашаг шэмын өөрынь үнэ сэнгэй ямар шалтагhаа дээгүүр байhан, тэрэниие хямдаруулха талаар ажахыда ямар юумэнэй хэгдэжэ байhан тушаа анхаралаа хандуулаа. «Колхоздо hү haалга, гүрэндэ худалдалга жэл бүри дээшэлнэ. hаалишаднай гурбадахи жэлээ үнеэн бүриhөө 2000 килограммhаа дээшэ hү haажа байна. Гүрэндэ hү худалдаха түрүүшын кварталай түсэб 705 центнерээр үлүүлэгдээ. Гэбэшье центнер hүнэй өөрынь үнэ сэн ходо дээшэлнэ.

— «Табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлэе» гэhэн уряа доро эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри ябуулагдана, — гээд «Искра» колхозой партийна организациин секретарь **М. В. Рачинский** үгээ эхилбэ.—Партийна суглаан hара бүри үнгэргэгдэдэг, тэндэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй тоосоо шагнадаг, ажалшадай дунда хүмүүжүүлхы, эмхидхэхы ямар хүдэлмэри ябуулнаб гэжэ хинан шалгажа байдагбди. Залуу коммунистнуудай hуралсал hарадаа нэгэ удаа үнгэргэгдэдэг, тэрээндэ 12 хүн хабаададаг. Тосхондомнай 77 комсомолшууд бии. Тэдэнэр үйлэдбэриин эгээл · харюусалгатай хүдэлмэридэ ябадаг. hүүлэй хоёр hарын туршада ВЛКСМ-эй зэргэдэ 14 хүн шэнээр абтаа. 20 лектор, 43 агитатор, 11 политинформаторнууд партийна организациин урид хараалhан түсэбэй ёhoop ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг.

Үйлэдбэриин хэрэгтэ үзүүлэгдэдэг партийна нүлөөгэй үшөөл hула байhан тушаа Суулгын совхозой Зандинай отделениин тугалшан, партиин райкомой гэшүүн **Б. Ж. Жигмитова**, «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ **Ц. С. Семенов** гэгшэд үгэ хэлэхэдээ тогтобо. «Хүдэлмэришэ хүнүүд партиин райкомой анхаралда хүсэд абтанагүй. Тэдэниие суглуулаад, аймагай ажалшадай урда табигдаhан зорилгонуудтай ходо танилсуулжа байбал, hайн байгаа. Элдэб суглаа хуралнуудаар дашуурха ёhогүйбди. Бидэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байhан хүнүүдтэй саг үргэлжэ уулзаха, ажал хэрэгээрнь hонирхохо, туhаламжа үзүүлхэ, лекци уншаха зэргэтэйбди. Залуу хүтэлбэрилэгшэд заримдаа үдэр бүриин жэжэ асуудал шиидхэлгээр дашуураад, харин хүнүүдтэй хөөрэлдэхэ, байра байдалаарнь hонирхохо, туhаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ саг олодоггүй байха юм. Тиимэшүүл зоной дунда хүндэгүй, үгээ дуулгажа шадахаяа болишодог гээд Ц. С. Семенов хэлэбэ.

КПСС-эй райкомуудhаа мэдээсэнэ

ХҮМҮҮЖЭЛ-hУРАЛСАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИ hАЙЖАРУУЛХА

Улаан-Үдын аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо үнгэрбэ. Суглаанда хабаадагшад «Аймагай hургуулинуудтахи hуралсал-хүмүүжэлэй хүдэлмэриин мүнөө үеын байдал ба бүгэдэ ниитын дунда hургуулиин эрдэм шудалалгада шэлжэн орохо хэрэг хангаха тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Тус асуудалаар КПСС-эй райкомой секретарь И. Я. Сыщук элидхэл хэhэн байна.

Залуу үетэниие бултыень дунда hургуулитай болгохо зорилго хадаа бүгэдэ арадай хэрэг болоно. Гэхэ зуура 1970-1971 онуудай hуралсалай жэлдэ аймагай 42 hургуулиин 26-ниинь бүгэдэ ниитын hуралсал тухай хуулиин эрилтэ бэелүүлжэ шадаа. Зарим hургуулинуудта hуралсал-хүмүүжүүлэй хүдэлмэриин hулаhаа болоходо, hураха наhанай үхибүүд дууhан hургуулида ябанагүй, олон hурагшад hуралсалаа хаяна. Жэшээнь, 1963 ондо аймаг соо 1152 үхибүүд нэгэдэхи класста ороhон байгаа hаа, харин миил 73 процентнь найман классай эрдэмтэй болоо. Аяар 311 хүбүүд, басагад найман жэлэй hургуули дүүргэжэ шадаагүй байха юм.

Олон hургуули интернадгүй байhаар. Интернат биишье байхадаа, тэрэнь үхибүүдэй ажаhууха, hураха ябадалда таагүй байдаг. Интернат барилга тушаа анхарал багаар табигдана. Тэрэшэлэн хүдэлжэ байгаад hурадаг үдэшын hургуулинуудай хүдэлмэри олон дутагдалтай гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэхэдэ Ивалгын дунда hургуулиин директор Б. Ж. Базаров, Тарбагатайн дунда hургуулиин багшанарай комсомолой организациин секретарь С. С. Багаева, Калининай нэрэмжэтэ совхозой директор В. С. Неустроев, аймагай прокурор Ю. Б. Цыренжапов, Сотниково тосхоной найман жэлэй hургуулиин багша Н. М. Мемхес болон бусад хабаадалсаа. Үгэ хэлэгшэд hуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха, hургуулинуудай материально-техническэ үндэhэ hуури бэхижүүлхэ, шефскэ туhаламжа улам дэлгэрүүлхэ, hурагшадай үйлэдбэриин бригадануудые олоор эмхидхэхэ тухай асуудалнуудта анхаралаа хандуулhан байна. Аймагай газар дээрэ оршодог эмхи зургаанууд, промышленна предприятинууд, түмэр замшад болон бусад hургуулиин хэрэгтэ ямаршье туhа хүргэнэгүй гэжэ шүүмжэлэгдээ.

А. НАГАСЛАЕВ,
«Коммунизмын туяа» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Табан жэлэй барилганууд дээрэ

ШЭНЭ БАЙШАНГУУД

Буряад ороноймнай ниислэл — Улаан-Үдын түхэл шарай үдэр ерэхэ бүри хубилна. Гоё hайхан, үндэр томо байшангууд, гэр байранууд, hургуули, саад, яслинууд, спортивна түхеэрэлгэ, промышленна шэнэ барилганууд урган бодоно.

Городой Советскэ райондо бодхоогдожо байгаа барилга дээгүүр ябажа, барилга-хабсаралгын 4-дэхи управлениин зарим хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгтэй танилсаабди.

Табан дабхар ехэ байшан. Улаан-Үдын ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангаха предприятинууд эндэ түбхинэхэ. Хубсаha хунар, гутал оёхо, хадхаха ателье, радио, болон телевизионно, мүн гэрэй хэрэгсэлнүүдые заhабарилха мастерскойнууд энэ байшан соо нээгдэхэ юм. hайнаар түхеэрэгдэhэн парикмахерска, фотографи, мүн арад зониие бушуу түргэнөөр хангаха хэдэн салон нээгдэхээр хараалагдана.

Ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангаха томо шэнэ предприяти жэлдээ 1,5 миллион түхэригэй элдэб хүдэлмэри дүүргэхэ, олон янзын элдэб хангалга хэхэ юм.

Энэ предприяти 4-дэхи СМУ-гай эгээл шухала барилга гэжэ тоологдоно. 1973 оной 3-дахи кварталда ашаглалгада тушаагдаха ёhотой хангалгын байшан бодхоожо байгаа барилгашад эршэмтэй шангаар ажаллана. Тэдэнэр барилгын болзорые хаража үзөөд, шэнэ байшангые Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ой болотор дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

Манай эндэ ерэhэн hаяын нэгэ үдэр И. Телешовой даадаг комплексно бригадын гэшүүд байшангай томо панелиин зүйлнүүдые хабсаргажа дүүргээд, досоо ханын панели, гэшхүүрнүүдэй клеткэ, хүнүүдые, мүн ашаа шэрэхэ лифтэнүүдые хабсаргажа эхилhэн байгаа.

Мүн Советскэ район дотор үшөө нэгэ, томо барилга хэгдэжэ байнхай. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай hуралсалай шэнэ байшан урган бодоо. Тэрэ бетон шэл хоёроор хэгдээ. hаруул ехэ, аятай зохид шэнэ байшан соо студентнүүдэй hуралсаха, туршалга хэхэ олон кабинет, лаборатори, уншалгын зал түхеэрэгдэхэ байна. Эдэ кабинет, залнууд 2-дохи, 3-дахи, 4-дэхи дабхарнуудые эзэлхэ юм. Ехэ актова зал, мастерскойнууд, тооло лгын машинануудай таhалга, книгохранилищи, радиоузел, эмнэлгын, физкультурын кабинет доодо дабхартань түхеэрэгдэ.

hуралсалай шэнэ байшантай зэргэлээд астрономическа обсерватори, спортивна залай ехэ ба аятай зохид шэнэ байшан, студентнүүдэй столово баригдаха юм. Энэ байшан институдай хуушан байшантай дулаан коридороор холбогдохо байна.

Барилга түлэг дундаа. Хирпиисэ, бетон, цемент холисо асарhан автомашинанууд хойно хойноhоо hубарилдан эндэ ерэжэл, ерэжэл байна. Подъемно кранай абяан замханагүй.

Хабсаргагшад, шулуушад, модошо дархашуул, ондоошье мэргэжэлтэй барилгашад институдай шэнэ байшангые хараалагдаhан саг болзор соонь барижа дүүргэхэ гэжэ шармайн ажаллана.

Василиса Бадуева 10 класс дүүргэhэнэй hүүлээр барилгада ажаллахаар ерээ. Туhалбариин элдэб ажал дүүргэжэ байтараа электро-гагнууршын мэргэжэл шудалха гэжэ шиидэhэн байгаа. Дүй дүшэлтэй Александр Николаевич Сорокин залуу басаганда туhаламжа хүргэжэ, электрогагнууршын мэргэжэлдэ hургаhан байна.

В. Нечаевай хүтэлбэрилдэг ажахын тоосооной комплексно бригадын барилгашад институдай байшангые хараалагдаhан болзорhоонь урид бодхожо, сантехнигүүдтэ тушааха уялга абанхай.

П. КАЗАРИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү электро-гагнууршад А. Сорокин В. Бадуева хоёр.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

АРГА БОЛОМЖ[О] ДҮҮРЭНЭЭР ХЭРЭГЛЭ[Е]

Байгша ондо Эхэ оромнай ССР Союзай байгуулагдаhаар алдарта 50 жэлэй ойе баяр ёhололой оршон байдалда тэмдэглэхэнь гээшэ. Колхознигууднай энэ hайндэрые ажалайнгаа эрхим амжалтаар угтахын тула аймаг доторoo дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб сүм бэелүүлхээр бүхы хүсэөө элсүүлэн оролдоно гэжэ тэмдэглэлтэй.

Мүнөө үедэ бидэнэй гол зорилго юуб гэхэдэ, ороoho таряа ехээр ургуулжа, мяха, hү болон эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдые элбэг дэлбэгээр абахын тула бүхы арга боломжонуудаа дүүрэнээр хэрэглэхэ хүсэлэнтэйбди. Тиигэбэлнай табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан зорилгонууднай саг болзортоо бэелүүлэгдэхэ болоно бшуу.

Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай колхозой малшад гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө 1000 гаран центнерээр үлүүлэн дүүргэhэн байна. Тиихэдэ мяха худалдалга 100 центнерээр, ороoho таряа тушаалга 4400 центнерээр үлүүлэгдээ. Гадна хүдөө ажахын бусад продуктнуудые тушааха захилнуудшье амжалтатайгаар бэелүүлэгдэhэн байха. Эдэ дүнгүүд юу харуулнаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, ажахын hалбаринуудай коллективүүдэй бии байгаа арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэхэдэ али зэргын ашагтай байhыень элишэлнэ гээшэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй эхеэр болоhон колхозой хамтын суглаан дээрэ малшад, таряашад болон механизаторнууд ажахынгаа hалбаринуудые аша үрэтэй болгохын тула ажалаа шэнээр эмхидхэхые дурадхажа, тусхай шиидхэбэри баталан абаа бэлэй. Тиихэдээ ушарhан дутагдалнуудаа дары усадхажа, нэн түрүүлэн үүсэлэгдэхэ малаа hайнаар бэлшээжэ, шахан тарагалуулhанайнгаа ашаар мяха абалгаяа эрид дээшэлүүлхэ зорилго табигдаа бэлэй. Урдандаа энэ талаар хэды хүдэлмэри ябуулагдадагшье hаа, биратай үрэ дүн туйлагдадагтүй hэн. Тиимэhээ жэлэй дүрбэн сагта хүсэд таргалhан мал гүрэндөө тушаажа бирагшагүй hэмди. Зунай бэлшээридэ hайса таргалаагүй, шэгнүүрээ хүсөөгүй малнай үбэлэй үедэ тобиржодоггүй, харин шэгнүүрээ доошолуулжа, улам доройтогшо hэн.

Байгша онhоо хойшо зунай сагта малаа бэлшээн таргалуулхадаа нэмэлтэ тэжээл болгон талха таряанай зүйл эдюулдэг болохомнай. Үнгэрэгшэ hаранuудта шахан таргалуулгын гүүртэhээ тус бүриин 4 центнер шэгнүүртэй 80 үхэр гүрэндэ худалдахадаа, ажахыдаа 30 мянган түхэригэй нэмэлтэ олзо оруулаа hэмди. Гадна хонидые бэлшээн таргалуулха талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулагдана. Энэ зундаа 3500 хони hайн бэлшээридэ манажа хүшэлүүлээд, гүрэндөө 1250 центнер хониной мяха худалдахаар хараалагдана. Тэрэшэлэн колхознай 30 мянган дальбараа абажа тэнжээгээд, шубуунай 250—300 центнер мяха үйлэдбэрилхэ зорилготой юм.

Гэхэтэй хамта манай ажахы гахай олоор үсхэбэрилжэ, үнэгүй, тарган мяха бүри ехээр абаха дүүрэн аргатай юм. Тиин энэ hалбарияа эрид хүгжөөhэнэй ашаар байгша ондо гахайн 700—800 центнер мяха худалдахаар түсэблэгдэнхэй.

hүүлэй жэлнүүдтэ колхозоймнай правлени, партийна эмхи продукциингаа өөрынь үнэ сэнгые, гаргашыень доошолуулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Нёдондо шахан таргалуулгын малай нэгэ центнер нэмэлтэ шэгнүүрэй өөрынь үнэ сэн 111 түхэригтэ, гахайн—113, хониной—81 түхэригтэ болоhон байна. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ мал ажахымнай ашагтай байжа, 100 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулhан бэлэй. Эдэ бүхы жэшээнүүд юу тайлбарилнаб гэхэдэ, мал шахан таргалуулха хүдэлмэрие hайнаар эмхидхэхэдэ үнэгүй, тарган мяхан бүри ехээр абтаха байна бшуу.

Ажахымнай малшад, таряашад туйлаhан амжалтаяа эсэсэй дүн мэтэ хаража, сэдьхэлээ ханадаггүй, харин продукци үйлэдбэрилгэеэ саашадань дээшэлүүлхэ тухай бодомжолдог, зэргэсүүлжэ үзэдэг, дутагдалыень усадхахаар оролдодог юм.

Урда жэлнүүдтэ орходоо hү haалимнайшье нилээд дээшэлээ. Табан жэлэй түрүүшын жэлдэ колхозоймнай haалишад анха түрүүшынхеэ үнеэн бүриhөө 2 мянган килограмм hү haажа амжаhан бэлэй. Энэ дүн яагаад туйлагдааб гэхэдэ, нэн түрүүлэн үнеэдээ зүбөөр эдеэлүүлжэ, харууhалhанhaa, мүн машинаар haадаг болоhонhoo hү haалимнай нэмээ гэхэдэ алдуу болохогүй. Хэрбээ 1969 ондо Покровскын гүүртын haалишад үдэртөө 565 килограмм hү haадаг байhан haa, мүнөө мянга шахуу килограммда хүргэнэ. Тиихэдэ үнгэрhэн жэлнүүдэй дүнгүүдые абажа харабал, hүүлэй табан жэлэй хугасаада үнеэн бүриhөө hү haалга жэлдээ 1473 килограммhaa 2049 килограмм хүрэтэр нэмэhэн байна.

Энэ «ургалта», нэгэдэхеэр, haалишадай салин хүлhэнэй нэмэhэнhээ, мүн социалис мүрысөө улам түргэнөөр дэлгэрүүлhэнhээ болоо. Юуб гэхэдэ, урдань haалишанда центнер hүнэй түлөө 2 түхэриг 75 мүнгэн түлэгдэдэг байhан haa, мүнөө 1600 килограмм хүрэтэр hү haабал, центнерэй 3 түхэриг, хэрбээ энэ хэмжээнhээ ехые абабал, 3 түхэриг 50 мүнгэ, тиихэдэ 1900 килограммhaa дээшэ hү haагаа haань, центнерэй 4 түхэриг түлэгдэнэ. Гадна hара, квартал болон жэлэйнгээ түсэб, уялга сүм дүүргэгшэд нэмэлтэ түлбэридэ, мүнгэн шанда хүртэнэ. Иигэжэ материальна болон сэдьхэл бодолой талаар урмашуулагдахадаа haалишад ехэ hү haаха, hүнэйнгөө шанарые эрид hайжаруулхые оролдоно бшуу.

Ороoho таряанай, овощ болон хартаабхын тогтууритай баян ургаса хуряажа абахын тула колхозоймнай механизаторнууд газараа hайса үтэгжүүлжэ, бог үбhыень усадхалгада гол анхаралаа хандуулдаг заншалтай юм. Энээнэй ашаар сагай уларилай хэды тогтууригүй байбашье haань, гектарай 18,6 центнер ороoho таряа хуряажа абаhан гэхэ гү, али бү-

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДАЙ hОНИН

ХАНИ НҮХЭДЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Анадырь. «Советская Чукотка» гэжэ газетын тусхай номер hаяхан гаргагдаба. Совет засагай үедэ округ дотор болоhон ехэ хубилалтанууд тухай тэрэ номертонь тодорхойгоор бэшэгдэнхэй. Тиигэжэ манай ороной национальна округуудай хани нүхэдэй амжалта газетэнүүдтэ харуулхыень тус редакци уряалhан байна.

Дэлхэй дээрэхи эгээ түрүүшын Заполяриин атомна электростанциин түрүүшын реактор ерэхэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдахаар хараалагданхай.

Принскын парткомой секретарь В. Соколовой статья соо коллективэй ажалша бэрхэ хүнүүд тухай уншахат. Оро үсхэбэрилэгшэдэй хүнгэн бэшэ хүдэлмэри тухай Социалис Ажалай Герой Григорий Аретагинай корреспонденци соо хэлэгдэнэ.

И. РИГА,
ТАСС-ай корр.

БАЙГАЛ ШАДАРАЙ БАЯЛИГ

Усть-Ордынский. Байгал шадарай хэдэн арбаад мянган гектарта үргэлжэлдэг ой тайга нилээд ехэ баялигтай юм. Тэрэниие зүбөөр ашаглажа, арад зоной аша туhада зорюулха асуудал гүрэн түрын удха шанартай болоно. Тус асуудал зүбөөр шиидхэхын тула хэдэн жэлэй саада тээ эндэ лесхоз эмхидхэгдэhэн юм. Боохоной районой 12 колхоз, 4 совхоздо тэрэ лесхоз ой модоной хүдэлмэри тусхай түсэбэй ёhoop эмхидхэнэ. Үнгэрөөшэ жэл соо тус лесхозой коллектив 23 мянган түхэригэй олзо оруулhан байна.

Лесхозой хүдэлмэришэд мүнөө нарhанай гүлгэ суглуулна. Жэл соо 300 килограмм үрэhэ суглуулха түсэбтэй юм.

Н. ОНХОНОВ,
ТАСС-ай корр.

УРАН ЗУРААША, ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ

Кудымкар. Хизаар ороноо шэнжэлгын эндэхи музейн шэнэдхэгдэн заhабарилагдаhанай hүүлээр уран зурагай таhаг нээгдэбэ. Тэндэнь Коми-Пермяцка национальна округой уран зураашадай бүтээлнүүд табигданхай. Округой түбтэ уран зурагай мастерскойн, национальна театрай ба музейн эхи табиhан уран зурааша П. И. Субботин-Пермяк гэгшын олон зурагууд тэндэ табигдаба.

Энэ бэлиг шадабари ехэтэй уран зурааша Москвадахи Строгановско училищи дүүргээд, тэндээ багшалhан юм. Агуу ехэ Октябриин hүүлээр түрэл хизаартаа бусажа, арадайнгаа эдиршүүлые хүмүүжүүлгэдэ ажалаа зорюулаа hэн. Тэрэ арад зонойнгоо түүхэ харуулhан, байгаали тухай олон зурагуудые, мүн ажалай түрүүшүүлэй портредүүдые зураhан байна. Тэрэнэй олон тоото зурагууд Москвагай, Горькиин, Свердловскын, Пермиин ба ороной бусад городуудай музейнүүд соо табигдаhан байха юм.

В. ПАШИН
ТАСС-ай корр.

ПОТАНИНАЙ ОШОhОН НЮТАГТА

Агинск. Центральна Азиин мэдээжэ шэнжэлэгшэ П. Г. Потанин үнгэрhэн зуун жэлэй эсэстэ Агын национальна округой түб hууриндa ерэhэн юм. Түбэд оронии шэнжэлхэ экспедицидээ замшад, моридые эндэhээ абаhан байгаа. «Оройдоол хоёр үйлсэ. Арай шамай табяад багахан гэр. Модоор баригдаhан дасан. Хэдэн багахан лавканууд...» гэжэ Агинск тосхон тухай ородой мэдээжэ шэнжэлэгшэ тиихэдэ бэшэhэн байгаа.

Агинск мүнөө городой түхэлтэй томо тосхон болонхой. Генеральна түсэбэй ёhoop шэнэ барилга ехээр хэгдэнэ. Олон дабхар байрын гэрнүүд, Соведүүдэй, хэлхээ холбооной, хэблэлэй байшангууд, багшанарай училищиин шэнэ байшан болон бусад олон барилганууд бодхоогдожо эхилээ. Тосхондо мүнөө хэдэн арбаад үйлсэ бии юм. Тэдэнэй олонхинь асфальтаар хушагданхай, элдэб янзын модод, hөөгүүд таригданхай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ амаралтын шэнэ сэсэрлиг нээгдээ hэн. Тосхоной зоной гэрнүүдтэ үдэшэндөө телевизорэй сэнхир экранууд ялардаг болонхой.

Б. РАБДАНО,
ТАСС-ай корр.

АЖАЛША ХҮНҮҮД, АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААН ТУХАЙ

Ханты-Мансийск: Нефтьшэд ба геологуудта зорюулагдаhан олон тоото шүлэгүүд «Утренний бор» гэжэ гаршагтайгаар Дунда-Ураалай номой хэблэлдэ барлагдаhан байна. Авторынь—манси яhанай залуу поэт Андрей Тарханов. Угай ангуушанай бүлэдэ түрэhэн энэ журналист саг үргэлжэ улад зоной дунда ябадаг. ажалладаг байна. Нефтьшэдэй шэнэ городууд, газай ба нефтепроводууд, түмэр харгы тэрэнэй хараhаар байтар баригдаа. Манай ороной 30 гаран яhатанай түлөөлэгшэд тус округой байгаалиин баялигые ашаглажа байна.

Ажалша хүнүүд, арадуудай аха дүүгэй хани барисаан тухай олон шүлэгүүдые залуу поэт бэшэhэн байха юм.

Н. ЗАМЯТИН,
ТАСС-ай корр.

...ЮТАГАА БОЛБОСОН ...ҮХЭЛТЭЙ БОЛГОХОБДИ

...ССР Союзай, мүн Буряадай ...СР-эй байгуулагдаһаар 50 ...эй алдарта ойе нэрэтэй түгэлгөөр угтахын тула манай ... Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд, аймагайнгаа Ле... нэрэмжэтэ колхозой та... механизаторнууд бо... малшадай нютагаа болбо... түхэлтэй болгохын түлөө ...һан нэмэл бэшэгтэй та..., тэрэниие дэмжэжэ ..., бүхы хүсэ шадалаа эл... ажаллажа эхилээ.

...үлэй жэлнүүдтэ манай ...гэй сомоной Соведэй ... Марксын нэрэмжэтэ колхозой түб һуурин Ташар тосхон... олон шэнэ шэнэ ба...нууд бодонхой. Эндэ 520 ...шын һураха арбан жэлэй ...ули, 70 һууритай хүүгэ...саад, 25 хүнэй нэгэ доро ...үүлхэ больница, пекарня, гостиница, бани, хэлхеэ холбоо таһаг, ажалшадай хэ...ежэ хангаха комбинадай ... болон бусад шэнэ ба...нууд ашаглалгада ороһон. Мүн тиихэдэ тосхомнай ...рын гал, радио ба телевидени болоһоор үнинэй. Эндэ ... шэнэ АТС тодхогдонхой. Нютагайнгаа соёл культурые саашаданиинь хүгжөөхэ, ажалшадай һуудал байдалые һайжаруулха, тосхонойнгоо гудамжануудта һөөг, модонуудые олоор һуулгаха гэхэ мэтэ асуудалнуудые сомоной Соведэй депутадууд, эдэбхитэд, колхозой хүтэлбэрилэгшэд зүбшэн хэлсэһэн байна. Энэ ажал һайнаар хүтэлбэрилхын тула сомсоведэй дэргэдэ тусхай штаб байгуулагданхай. Тэрэнэй бүридэлдэ сомсоведэй 11 эдэбхитэн ороһон байна. Тиигэхэтэй хамта колхозой холын фермэ, отаруудай ажалшадай һуудал байдал һайжаруулха, тэдэниие һайнаар хангадаг болохо асуудалнуудта онсо анхарал табигдана. Сомоной Соведэй мэдэлдэ байһан эмхи зургаануудай хүдэлмэриһөө ажалшадые һайнаар хангаха хэрэг ехэнхидээ дулдыдана. Тиимэһээ соёлой байшангай, библиотекын, магазинуудай хүдэлмэриие улам һайжаруулхаар хараалнабди.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулан колхозойнгоо түб һуурин—Ташар, Үдэнгэ тосхонуудые 1973 оной зун болотор болбосон түхэлтэй болгохо гэһэн зорилго сомсоведэй эдэбхитэд урдаа табинхай. Тиимэһээ Тохойн ажалшадай үүсхэл дэмжэжэ, энэ үе соо иимэ юумэ хэхэ зорилготойбди.

Дунда һургуулиин багшанарай байха 1—2 квартиратай хэдэн гэр, Дээдэ-Юрөөдэ 200 эбэртэ малай багтаамжатай фермэ, Үдэнгэдэ, Ташарта нэгэ квартиратай 20 гэр баригдаха юм. Мүн тиихэдэ 400 толгой мал шахан таргалуулха фермэ, 600 хониной байра, үрэһэнэй тарияанай склад, 30 хүнэй нэгэ доро байрлаха амаралтын байшан, пионернүүдэй лагерь, «Буряадай АССР-эй 50 жэл» гэжэ нэрэтэй амаралтын сэсэрлиг, стадион болон бусад барилганууд бодхоогдохоор хараалагдаа. Мүн баһа малшадай 60 үхибүүнэй байрлаха интернат баригдаха, эхин һургуулиин байшан үргэдхэгдэхэ юм.

Тосхоной үйлсэнүүдые, колхознигуудай гэр болон ниитын байшангуудые шэмэглэн гоёохо, элдэб янзын модо ба һөөгүүдые тариха, ариг сэбэрые сахиха хэрэгтэ нютагай эдэбхитэд, бүхы ажалшад олоороо хабаадуулагдаха байна. Энэ үе соо тосхондо 2.000 гаран модон һуулгагдахаар хараалагдана. Эхин ба дунда һургуулинуудай, медицинын пунктын ба хүүгэдэй саадай дэргэдэхи талмайнуудта багахан, сквернүүд бии болгогдохо. Мүн тиихэдэ Ташар тосхонһоо «Сонин» гэжэ газарай гүүртэ хүрэтэрхи харгын хоёр талаар модонуудые һуулгахабди.

Нютагайнгаа шэг шарайень хубилгахын түлөө тосхондо ажаһуугшад — үхибүүд, һурагшад, багшанар, колхознигууд эдэбхитэйгээр ажаллажа эхилээ. Тосхоной үйлсэ бүхэндэ комитедүүд эмхидхэгдэһэн байха юм. Эдэ комитедүүдые сомоной Соведэй депутадууд хүтэлбэрилжэ, хэгдэхэ хүдэлмэриин дүүргэлтые хинан шалгажа байдаг.

Даб дээрэ юун хэгдээб гэбэл, иимэ байна. Соёлой байшанда кино гаргадаг будка үргэдхэгдэн заһабарилагдаа. Дээдэ-Юрөөдэ малай фермэ баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Тосхоной ажалшад уһаар дуталдахаяа болёо. Гостиницаһаа сельмаг хүрэтэр палисадник баригдаа.

Хэгдэһэн юумэмнай үшөөл бирагүй байна. Мүнөө дулааржа, модо тариха саг эхилхэнь. Энэ үедэл ехэ юумэ хэжэ үрдихэ хүсэлэнтэйбди.

Р. БОЛДАКОВА,
Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

...РДЭМТЫН ДУРАСХААЛДА

...үдэрнүүдтэ Зэдын аймагай ... Доржи Банзаровай тү... 150 жэлэй ойе үргэнөөр ...лжэ байна гэжэ газетэдэ ...дээ һэн.

...магай түб Петропавловкада ... научна конференцидэ ха...гшад—партийна, советскэ ...рилэгшэд, эрдэмтэд, ай... ажалшадай түлөөлэгшэд ... эрдэмтын түрэһэн нютаг ... Үшөөтэй ошоо. Эндэ эрдэм... түрэһөөр 150 жэлэй ойн ... үргэнөөр тэмдэглээ.

...жи Банзаровай нэрэмжэтэ ...хозой гэшүүд—эрдэмтын ню...дид март һара соо зохёолшо ... Цыдендамбаевай «Банзарай ... Доржи» гэжэ номоор ун...дай конференци үнгэргөө, ...ын түрэһэн үдэртэ зорюу...һан выставкэ эмхидхээ, ...ровай уншалганууд болоо.

...хозой соёлой байшан соо ... Банзаровай түрэһөөр 150 ... ойдо зорюулагдаһан научна конференци хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Эрдэмтэд, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй докторнууд Е. И. Убрятова (Новосибирск), А. А. Белоусов гэгшэд эрдэмтын ажал ябуулга, ажабайдал тухайда элидхэл хэһэн байна.

Эрдэмтын түрэһэн нютагта томо хүшөө табигдаха юм. Энээндэнь зорюулагдаһан олон зоной хабаадалгатай митинг болоо. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ В. Шабанов митинг нээжэ, үгэ хэлэһэн байна.

Тус колхозой правлениин байшанда дурасхаалай тэмдэг — эрдэмтын дүрэтэй, бэшэлгэтэй хабтагай хадагдаа. Энэ ёһололго дээрэ партиин обкомой наука ба һургуулинуудай таһагые даагша Л. Я. Похосоев үгэ хэлээ.

Удаань Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай «Байгалай долгин» гэһэн дуу хатарай ансамбль ехэ концерт харуулһан байна.

Манай корр.

...ЭДЭБХИТЭДЭЙ ...ҮГЛААН

Туристнуудай областной Соведэй эдэбхитэдэй суглаан һая болобо. Олоороо аяншалгые саашадань хүгжөөхэ асуудалаар областной соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Л. Н. Веретенов элидхэл хээ. Элидхэлшын һүүлээр физкультура, спортын комитедэй түрүүлэгшэ Г. М. Сергеев, «Знание» бүлгэмэй Октябрьска районой таһагай харюусалгата секретарь, «Хамар дабаан» гэжэ телевизионно клубай түрүүлэгшэ К. Г. Синицын, үхибүүдэй аяншалгын станциин директор В. А. Колбин болон бусад үгэ хэлэһэн байна.

Зүбөөр эмхидхэгдэһэн аяншалга ажалшадай бэеын элүүр энхые хамгаалдаг. Тэрэниие физкультура, спорттой, хүмүүжүүлхы хүдэлмэритэй нягта холбоотойгоор ябуулха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

— Манай Буряад ороной табан басагад Улаан-Үдэ—Москва гэһэн маршрудые санаар гаталжа, орон соогоо суурхаа хамнай. Тиимэрхүү аяншалга мүнөөнэй басагадай республикынгаа 50 жэлэй ойдо зорюулаа һаа, һонин байгаа,—гэжэ Р. А. Серебрякова дурадхаһан байна.

Тиихэдэ һурагшадай аяншалгые илангаяа хүдөөгэй, промышленна предприятинуудтай танилсуулан үнгэргэбэл, һонирхолтойшье, туһатайшье байха һэн гэжэ В. А. Колбин тобшолол хэлээ.

Нэгэ, мүн олон үдэрэй аяншалга-амаралта аша үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхэ асуудалаар профсоюзай, комсомолой болон спортын бүхы организацида хандаһан хандалга эдэбхитэдэй суглаан дээрэ абтаа.

О. ЦЫБИКОВ.

СИОНИЗМ—МҮНӨӨ ҮЕЫН ФАШИЗМ

ШОВИНИС ХАРАТА ЯБУУЛГА

Советскэ Союзай арадууд 1972 ондо өөрынгөө түүхын гайхамшаг үдэрые — Совет Социалис республикануудай Союзай 50 жэлэй ойе тэмдэглэхэнь. Энэмнай партиин национальна ба интернациональна политикын, арадуудай хани барисаан ба аха дүүгэй холбоон тухай ленинскэ һургаалай, адли тэгшэ эрхэтэй үндэһэ яһатанай «нэгэ агууехэ, хүсэтэ гэр бүлэ» байгуулха тухай В. И. Ленинэй һанал бодолой бодотоор бэелүүлэгдэһэнэй гэршэ мүн.

Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада манай ороной олон союзна, автономито республиканууд өөһэдынгөө 50 жэлэй ойе тэмдэглээ. 1973 оной май һарада Буряад оромнай 50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхэнь. Энэ буряад арадта тон ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг мүн.

КПСС-эй XXIV съезд партиин национальна программа тушаа дүнгүүдые гаргахадаа иигэжэ тэмдэглээ һэн: «үнгэрэгшэ үе сагай туршада бүхы нацинууд ба арадууд бүхы талаараа хүгжэжэ, саашадаа улам нягтарһаараа илгарна».

Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, Советскэ Союз хадаа эрхэ сүлөөтэ арадуудай нэгэдэл ба хани барисаанай бодото харилсаае гэршэлнэ. Энэ хани барисаан-социализмын эгээн ехэ түйлалтануудай нэгэн, совет общеествын гол хүсэн гээшэ. Ленинскэ националь политикын илан мандаһан ушарые бүхы дэлхэйн түрүү үзэл бодолто хүн түрэлтэн сэдьхэлээ ханангяар угтаа һэн. Зүгөөр уласхоорондын империализмын хархис этэгээдүүд илалтануудые-мнай доошолуулха, буруутуулха гэжэ оролдоно. Баруунай оронуудай буржуазна номнолшод коммунизмда эсэргүү элдэб ааша гаргахаһаа гадна, үзэл сурталай талаар харата ябуулгануудые бэелүүлнэ. Уласхоорондын сионизм һүүлэй жэлнүүдтэ ажал ябуулгаяа улам үргэдхөө. Сионизм хадаа еврейн буржуазин хархис номнолшод гэжэ В. И.Ленин зааһан юм. Мүнөө үеын сионизм США-гай болон империалис бусад гүрэнүүдэй монополис бүлэгүүдтэй нягта холбоотой еврейн буржуазин найдамтай зэбсэг, түшэг тулгуури болонхой. Сионизм коммунизмда эсэргүү ябуулга хэхэһээ гадна, шовинис ба расистска номнол ябуулна. «Агууехэ Израиль» байгуулха тухай үзэл суртал сионизмын хархис политикые элеэр гэршэлнэ. Сионизмын теоретигүүд «бүхэдэлхэйн еврейн наци» гэдэг һургаалдаа түшэглэн, дэлхэйн бүхы оронуудта ажаһуудаг еврейнүүдые суглуулжа, тэдэниие ёһото революционно тэмсэлһээ хазагайруулха, холодуулха, капиталистнуудай харата муухай зорилгоёо бэелүүлхэ зэбсэг болгохо хүсэлэнтэй.

Еврейнүүдэй «бүхэдэлхэйн сионис конгресс» Иерусалимда һаяхан болоно дүүрээ. Тэрэ конгресс дээрэ «СССР-тэ ажаһуудаг еврейнүүдэй байдал» гэһэн ямаршье уг удхагүй, үндэһэгүй асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Сионистнууд социалис оронуудта сэхэ ямаршье ябуулга хэхэ аргагүй болоһон дээрэһээ иимэ худал хуурмаг үгэ тарааха, Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон орёо асуудалнуудһаа дэлхэйн олониитын анхарал холодуулха гэһэн зорилготой байна бшуу. Тиихэдэ бүхы дэлхэйн арадуудай урда Советскэ Союзай нэрэ хүндые унагааха, КПСС-эй бэелүүлдэг национальна политикын гол ёһонуудые хазагайруулха гэһэн һэдэлгэ гаргана гээшэ. Гэхэтэй хамта, сионизмын бүхы үзэл суртал араб оронуудай газар дайдые Израилиин эзэмдэн абаһан ушар сионистнуудай шовинис ба үндэһэ яһатанай илгаа гаргадаг ябадалые эли тодоор гэршэлнэ. Израилиин засагаархидай сионис эмхинүүдэй дээрэлхы, шовинис, эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые гэршэлһэн жэшээнүүд ба баримтанууд нилээд олон. Сионистнууд «Агууехэ Израиль», «Тоһоной орондо үхэр буунууд хэрэгтэй», «Еврейнүүд бусадһаа үлүү» гэхэ мэтэ уряа-лозунгнуудые хашхардаг болонхой.

Израилиин эзэмдэн абаһан араб оронуудай газар дээрэһээ тэрьедэжэ арилһан бүлэг арабууд ООН-ой уласхоорондын Улаан хэрээһэнэй обществодо хандажа, Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй зэрлиг ааша, хашалта тухай бултанда мэдээсэһэн байна. Израилиин засагаархид арабуудай 16 мянган гэр һандаргаа, эгээн үрэжэлтэ газарыень буляажа абаад, 51 шэнэ тосхон һуурин бодхоогоо гэжэ хандалга соонь хэлэгдэнэ. Тель-Авивай засагаархид хүнэй гол эрхые хаһаха, хашалта хаалта хэнэ гэжэ тэндэнь онсолон тэмдэглэгдэнэ. Тэрээнһээ гадуур олон мянган араб зон концлагерьнуудта хаагданхай гү, али алуулагданхай. Синайн хахад арал Израилиин газар гэжэ ямаршье шалтаггүйгөөр тоологдоно. Бүхы тосхон һууринуудтань еврей нэрэ үгтэнхэй. Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүл тэрэ хахад аралай газарые «элдүүрилхэ», эндэ ажаллахаяа нүүжэ ерэгшэдые зорюута магтаха гэхэ мэтэ ябуулга хэнэ. Израилиин засагаархид шовинис үзэл бодолдоо дашууран, улам саашаа шунахайран-орохо хүсэлэнтэй. «Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ орходоо ехэ амжалта түйлахын тула нэн түрүүшээр Израилиин шэнэ карта зохёохо ёһотойбди» — гэжэ Израилиин «харсагануудай» нэгэн Моше Даян мэдүүлээ һэн. Эзэмдэн абаһан газар дээрээ һууринажаха гэһэн гол зорилго эзэрхэг түримхэйшүүл урдаа табинхай. Энэ талаар 1908 ондо Палестина нүүжэ ошоһон Россин эмигрант, еврей Натан Ховши гэгшын хөөрөөн һонирхолтой. Тэрэ иигэжэ хэлэнэ: «Бидэ еврейнүүд, хайшан гэжэ ямар аргаар арабуудые город ба хүдөө тосхонуудһаань нүүлгэжэ гаргаһан тухайгаа хөөрэхэ аргатай байнабди. Арабууд өөрынгөө газар дээрэ 1300 жэл соо ажаһууһан зон байһан. Бидэнэр арабуудай тэрьедэжэ арилхыень баадхаһан байнабди».

«Израилиин граждан эрхэ тухай хуули» шовинис үзэл бодолоор, үндэһэ яһанай илгаа гаргаһан үзэлөөр нэбтэрэнхэй. «Граждан эрхэ тухай хуули» (1952 он) Израиль гүрэндэ нэгэ үндэһэ яһатан байдаг юм гэжэ батална. Тиихэдээ Израильда ажаһуудаг ямаршье ондоо үндэһэ яһатанай эрхые тоодоггүйшьегүй. Тус ороной 2 миллион 600 мянган хүнэй 350 мянганиинь арабууд юм. Израилиин 10 онсо хуулиин ёһоор, Палестинын арабуудай 100 мянган гектар газар еврейнүүдэй мэдэлдэ үгтэнхэй. Арабуудые газаашалһан 150 хуули бии юм гээд Израилиин эрхэтэн С. Джирьис бэшээ бэлэй. Тэрэшэлэн «Гаарец» гэжэ буржуазна газетэ иигэжэ мэдэрхэ баатай болоо һэн: «Арабууд тушаа Израилиин бэелүүлдэг политика индейцүүд тушаа США-гай үнгэрэгшэ зуун жэлдэ бэелүүлдэг политикатай сасуулагдажа болохо байна». Израилиин ажалгүйшүүл хадаа арабууд юм. Хүшэр хүндэ, бага түлбэритэй ажал тэдээндэ үгтэдэг. Арабууд Израилиин дээдэ һургуулинуудта һурадаг студентнэрэй 1,5—2 процент болодог. Араб арадай үхибүүдтэ һургуулинууд, багшанар дуталдадаг. Тиимэ дээрэһээ шовинис үзэл бодол үндэһэ яһатанай илгаа гаргалга израилиин обществын онсо илгаа, гүрэнэй хуулита политика болонхой. Гэхэтэй хамта, шажан мүргэл орон доторхи политикада нилээд ехэ һуури эзэлнэ. Үндэһэ яһанай ба шажан мүргэлэйнгөө тэмдэгээр еврей гэжэ тоологдодог хүнүүд хоорондоо гэрлэжэ болохо гэһэн тусхай хуули 1970 ондо баталан абтанхай. Еврейн эхэһээ түрэһэн, иудализмын шажан мүргэлтэй хүн «сэбэр шуһатай» еврей гэжэ тоологдохо ёһотой гээд тэрэ хуули соонь заагдана. Тиихэлээрээ Израилиин хүн зон бүрин эрхэтэй-эрхэгүй, «сэбэр», «сэбэр бэшэ» гээд илгарна. Дэлхэй дээрэ тараһан бүхы еврейнүүд Израильдаа ерэхэ ёһотой, эндэ булта нэгэ адли тэгшэ эрхэтэй байхабди гэжэ шал худалаар шашадаг юм. Үнэн дээрээ Израиль гүрэн хоёр анги боложо һаладаг гээшэ. Баяшуулынь үсөөн байжа, үгытэйшүүлынь хододоо олон байдаг бшуу. Израилиин пропагандын мэхэ гоходо орожо, «эхэ эсэгэнэрэйнгээ газар дайда» ерэгшэд мүн лэ газаашалгада, хашалта хаалтада ородог байна. Социалис оронуудһаа, Ази Африкаһаа ерэһэн еврейнүүд заатагүй эрхэеэ хаһагдадаг, зоболонто байдалай амта танидаг.

Ушар тиимэһээ эрхэеэ хаһагдаһан «хүсэд бэшэ» еврейнүүд үндэһэ яһанай илгаае хараада абадаг, шовинис политикые буруушажа, тэмсэлдэ бодоно. Ороной демократическа олониитэ тэдэнэй тэмсэлые үргэнөөр дэмжэнэ. Элдэб үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдэй адли эрхэтэй болохын түлөө тэмсэлые Израилиин Коммунис парти ударидана.

Израилиин Коммунис парти 1969 оной февраль һарада баталан абаһан программа доторoo пролетарска интернационализмын гол гуримуудта үндэһэлэн, национальна асуудалаар бодото марксистска политикые хараалһан байна. Энэ программыень Израилиин ажалша арад зон үргэнөөр дэмжэнэ.

А. СЕРЕБРЯКОВ,
КПСС-эй обкомой лектор.

Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинадай 1-дэхи пекарниин хүдэлмэришэд В. Т. Кушнарева, Н. С. Кармановская, Р. Н. Баймонова гэгшэд ажалһаа таһалгаряагүйгөөр Улаан-Үдын кооперативна техникум дүүргэжэ, хилээмэ бариха техник-технологой мэргэжэлтэй болоно. Тэдэнэй нэгэн Валентина Терентьевна Кушнарева энэ пекарниин хилээмэнэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ участок даагшаар хүдэлнэ. Тэрэнэй участок даабарияа ходо уридшалан дүүргэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Т. Кушнарева сухаари хэдэг цехэй залуу хүдэлмэришэн Антонида Мальцеватай хөөрэлдэжэ байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

АЛГЕБРАТАЙ ЗОХИЛДУУЛАН ХАРАХАДА...

50 СССР

«СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлдэжэ байха зуураа, Коммунис парти, совет арад баатар тэмсэлээрээ түйлаһан илалта амжалтынгаа үнгэрһэн замые эрьен харана, омогорхон баясана. Советскэ Союз ажабайдалайнгаа бүхы һалбаринуудта асари ехэ амжалтануудые түйлан, алдарта һайндэрөө угтахань.

(«СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолһоо).

...тикын хэлэн дээрэ тайл...һан юумые зарим хү...госо багатай гэхээ һа...шэ. Үнэхөөрөөшье тиимэ ...магад. Центральна стати... управлениин жэл бүри ...гаргадаг олон хуудаһатай ...уд соо шангадхаһан нэ...дэг байдаггүй. Гэбэшье, ...роной хүсэ шадалай хэл... үргалтын, тэрэнэй ажа...ы һалбаринуудай тааруу ... хүгжэһэн, совет хүнүү...дал һуудалай һайжарһан ...ли тодо жэшээ ондоо юу... олохонь бэрхэтэй! Ойн ...орюулан, Центральна ста...кэ управлениин мүнөө ... байһан «СССР-эй арадай ... гэжэ сборник соо эдэ бү...илтанууд илангаяа элеэр ...даха байна. СССР-эй Ми...тэй Соведэй дэргэдэхи ...на статистическэ управ...начальник Владимир Ни... Старовский тэрэ сборни... бүлэгүүдые тайлбарил...а ТАСС-ай корреспондент... мэдүүлээ:

...оноймнай гол шухала бая...нүүд гээшэ. Ушар иимэ...баярай сборник хүн зоной ...һан таблицаар эхилхэ ...эрһэн табин жэл соо Со... Союзай хүн зоной тоо ...шахуу дахинаар олошоржо, ...3 миллиондо хүрэнхэй. ...н зоной хахадһаа олон... ...ибүүд, 29 наһа хүрэтэр ... болоно. Пенсионернүү... ...р наһатай хүнүүдые заа... ...молдхоонгүй (би өөрөө... ...ра холо гараһанби), манай ... залуушуулай орон гэжэ ... болохо.

...анайда хүнэй наһа эдлэхэ ...згын болзор саг үргэлжэ дээшэлжэл байдаг гээшэ бэзэ?

— Советскэ Союз хадаа ажалшадай элүүр энхын хэрэгые бэс дээрээ даажа абаһан анха түрүүшын гүрэн. Мүнөө үедэ дэлхэй дээрэ хоёр хахад миллион шахуу врачнар тоологдоно. Тэдэнэй 699 мянганиинь гэхэ гү, али дүрбэнэй нэгэ хубиһаа дээшэнь СССР-тэ ажаһууна. Манай ороной арба мянган хүн бүхэндэ 28 врач хүртэнэ гэхэ гү, али эгээл хүгжэнги капиталис оронуудайхиһаа һураггүй олон. Ажалай эрхэ байдалай, совет арадай байдал һуудалай һайжаруулагдаһанай, түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжын ашаар СССР-тэ хүн зоной дунда зэргын наһан 70 жэл болоо. Энээниие революциин урда тээхитэй жэшээбэл, хоёр дахинһаа үлүүгээр ургаһан болоно. Манайда зуу мянган хүн бүхэн соо зууһаа дээшэ наһатай найман хүн тоологдоно. Энэ тоо США-да зургаа шахуу, Англида — 0,6, Японда — 0,2. Зүгөөр ута наһа эдлэгшэд гансахан Кавказай республиканuудта дайралдадаг бэшэ, харин Яхадта, Алтайда, Литвадашье олон. Бүхыдэнь абажа харахада, ороноймнай арбан хүн бүхэнэй нэгэн жара гаранхай.

— Хүн зоноймнай эрдэм болбосоролой хэмжээн ямараар дээшэлһэн хаб? Һонирхомоор байгаа ёһотой.

— 1920 ондо Россин хүн зоной хахадһаа олонхинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан. Совет засагай жэлнүүдтэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй ушар үндэһөөрөө усадхагданхай. Байгша оной эхиндэ зуу миллионһоо дээшэ совет хүнүүд дээдэ ба дунда эрдэмтэй байһан, 1939 ондо ажал хэжэ байһан мянган хүн бүхэнэй арбан гурбаниинь дээдэ эрдэмтэй һаань, 1972 ондо далан дүрбэ хүрэтэр олошороо. Революциин урда тээ Россида ухаан бодолой ажал хэдэг хүнүүд миллион хүрэхэгүй байһан һаа, мүнөө гуша миллиондо хүрөө. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр энэ табан жэл соо бүгэдэ ниитын дунда һуралсалда орохо, дээдэ ба дунда һургуулитай мэргэжэлтэдые бүри олоор гаргадаг болохо гэжэ хараалагдаһан байна.

— Сборнигой хуудаһануудай нэгэндэ хүн зоной национальна бүридэл тухай хэлэгдэхэ гү?

— Совет арад адли тэгшэ эрхэтэй зууһаа дээшэ наци болон үндэһэ яһатанһаа бүридэдэг гээшэ. Хорин хоёр национальность тус бүридөө миллионһоо дээшэ хүн зонтой, гурбан национальность—табан зуу мянганһаа миллион хүрэтэр, хорин табан национальность — зуу мянганһаа хахад миллион хүрэтэр. Ортон, кет, ительмен, удэгэй гэхэ мэтэ үндэһэ яһатан тус бүридөө нэгэһээ нэгэ хахад мянга хүрэтэр, нганасан, юкагир үндэһэ яһатан бүришье үсөөн хүн зонтой. Гэбэшье тэдэнэр бултадаа аха дүү бүлэдэ эбтэй эетэй ажаһууна, манай агууехэ Эхэ ороной хүгжэлтэдэ, коммунизмын байгуулалтада шадал соогоо хубитаяа оруулна. Ойн баярай сборник баясамаар тоо баримтануудые харуулна, тэдэнь национальна асуудалаар марксистско-ленинскэ һургаалай, Ленинэй национальна политикын илан мандаһан тушаа «Совет социалис республикануудай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо хэгдэһэн тобшололые эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ.

Оронoймнай главна статистик олохон тоо, илангаяа хүн зоной тоо бүридэлдэ хабаатай баримтануудые сээжээр хэлэнэ. Демографическа статистика — тэрэнэй эгээл үнинэй, эгээл дуратай һалбари мүн. Аяар 1920 ондо арбан табатайхан залуу хүбүүн ябахадаа нэлэнхы үргэн ой тайгын дунда оршодог Помоздино тосхондо Совет засагай анха түрүүн үнгэргэһэн хүн зоной тоо бүридхэлдэ тэрэ хабаадаһан, хоёр жэл үнгэрһэн хойно статистигуудай Бүхэроссин съездын делегат болоһон түүхэтэй. Һүүлээрнь Москвагай гүрэнэй университедэй статистическэ отделени дүүргээд, аяар дүшэн табан жэлэй туршада СССР-эй ЦСУ-да таһалгаряагүй хүдэлмэрилжэ байна. Тэрээндэ профессорэй нэрэ зэргэ ба экономическа эрдэмэй докторой зиндаа олгогдонхой. 1958 онһоо Владимир Никонович СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, математическа ба экономическа статистикын, мүн политическэ экономиин талаар хэдэ хэдэн ехэ хүдэлмэри тэрэ бэшэһэн байха юм. Арбаад жэлэй туршада В. Н. Старовский экономическа талаар харилсан туһалалсалгын Соведэй статистикын саг үргэлжын комиссиие толгойлно.

Революциин урда тээ эгээл гээгдэнги арадуудай нэгэн байһан коми арадай түлөөлэгшэ нүхэр Старовский мүнөө мэдээжэ эрдэмтэ, гүрэнэй ба ниитын ажал ябуулагша болонхой. Тэрэ партиин XXII, XXIII, XXIV съездын делегат, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүнээр һунгагдаһан байха юм.

— Өөрынгөө түрэл нютаг, хизаараар үнихэнэй ябаагүйб. Гэбэшье Коми АССР-эй ургалта, хүгжэлтые нягта нарииаар ажаглажа байдагби, — гээд тэрэ хөөрэнэ.

— Оронoймнай хойто зүгэй энэ хизаарай хүгжэлтэ айхабтар ехэ, модо бэлэдхэлэй промышленность байгуулагданхай. Коми АССР Ленинэй, Октябриин революциин орденуудаар шагнагдаһан байна. Совет засагай табин жэлэй туршада Коми АССР-эй промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн табан зуу дахин дээшэлээ. Мүнөө эндэ хойто зүгэй байгаалиин баялигые ашаглаха талаар түйлай ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Воркутын кокс болгогдодог нүүрһэн, Ухтын нефть, Выктылын газ, Сыктывкарай саарһан, целлюлозо, фанерэ хаанашье мэдээжэ.

1922 ондо манай орон дотор бүхыдөө 4,7 миллион тонно нефть, 11,3 миллион тонно нүүрһэнэй абтаһан һаа, юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Коми АССР-тэ 6,2 миллион тонно нефть, 21,9 миллион тонно нүүрһэн абтаһан байна. КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо заагдаһанай ёһоор Печорын хүсэ ехэтэ ГРЭС баригдажа эхилээ.

Коми АССР-эй ажалшадай соёл культурын хүгжэлтэ баһал ехэ даа. Республикадань СССР-эй Наукануудай академиин филиал, индустриальна ба багшанарай институдууд хүдэлнэ, энэ жэлдэ гүрэнэй университет нээгдэхэнь. Богонёор хэлэхэдэ, иимэ ехэ хубилалтанууд гансахан минии түрэл Комидо бэшэ, харин бүхы түрэл орон доторнай дүүрэн. Эдэ бүгэдэ сборник соо эли тодоор харуулагдаха. Гэхэтэй хамта, тэрээн соо анха түрүүшынхеэ автономито республиканууд ба областьнуудай, национальна округуудай хүгжэлтэ тухай тоо, баримтанууд тодорхойгоор харуулагдаха байна.

— Энэ сборник соо хамаг мэдээнүүд баран бии гэхэдэ болохо ха. Тиимэһээ статистика хамаг юумэ мэдэдэг эрдэм гэжэ хэлсэдэг үгэ һанаанда ороно гү даа?

— Тиихэдээшье болохо, зүбтэйшье байжа магад. Совет статистика манай үйлэдбэриин, байдал һуудалай, эрдэм наукын, соёл культурын, гэгээрэл болбосоролой, элүүрые хамгаалгын, социальна хангалгын, гэр бүлын бюджедэй, хүн зоной тоогой болон бусад хубилалта, түйлалтануудые тон зүбөөр харуулдаг гээшэ. Эдэ бүгэдэ гансахан гүрэнэй түсэблэлгын органуудта хэрэгтэй бэшэ, мүн пропагандистнуудта, политинформаторнуудта, олониитэ уншагшадта ашатай туһатай байхань лаб.

В. ЛЕБЕДЕВ,
ТАСС-ай корр.

МАНДА ХАРЮУСАНА

„ҺААЛИШАДТА ДЭМЖЭЛГЭ ХЭРЭГТЭЙ“

Иимэ гаршагтай корреспонденци манай газетын байгша оной февралиин 13-най номерто толилогдоһон юм. Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой суута һаалишан Д. О. Ширапсенгеева ажахын һаалиин фермэнүүдэй хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулха талаар биратай ажал хэгдэнэгүй, адууһа малда элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэдэг болохо асуудал удаагаар шиидхэгдэнэ, сабшалан ба бэлшээри һайжаруулха хэрэг анхарагданагүй гэжэ тэрэ корреспонденци соогоо тэмдэглэһэн байгаа.

Тус корреспонденци тушаа КПСС-эй Загарайн райкомой секретарь Ю. Сахаровский иигэжэ харюусаба:

«Һаалишан Д. О. Ширапсенгеевагай корреспонденци соо хэлэгдэһэн дутагдалнуудые шалгажа үзэхэдэ, тэдэнь булта зүб гэжэ элирүүлэгдээ. Мүнөө Эрхирэг нютагта 800 үнеэнэй багтаамжатай типовой томо байра баригдажа байна. Тэрэнэй түрүүшын ээлжээн 1972—1973 онуудай үбэлжэлгын эхилтэр дүүргэгдэхээр хараалагдана. Тэрэ байрада хүндэ хүдэлмэринь үргэлжэдөө оньһожоруулагдаха юм.

Совхозой адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо, бэлшээриин газар һайжаруулха, тэжээлэй ургамалнуудые ехээр таридаг болохо, үхэр малай хуушан байрануудые шэнэдхэн заһабарилха талаар Эрхирэгэй совхозой дирекци ба партийна комитет тодорхой хэмжээнүүдые хараалба. Эдэ бүгэдын ашаар һаалишадай хүдэлмэри хүнгэдхэгдэхэ, ажалайнь бүтээсэ дээшэлүүлэгдэхэ, абадаг продукциинь өөрынь үнэ сэн хямдаруулагдаха болоно».

Дэлхэйн спортын ехэ залшуул соо мүнөө тон хүглөөтэй байна. Спортсменүүдэй хаба шадалаа туршалсаха маша ехэ майндэр — олимпиин зунай наадан уданшьегүй эхилхэнь шуу.

Тус наадаанда хабаадахын тула спортсменүүд хэды шэнээн хүсэ шадал гаргана, үдэр, саг гээнэ гээшэб? Энээнииe юугээршье сэгнэжэ гү, али хэмжэхын аргагүй ха.

Теэд спорт гээшэ өөрын лэ хуули гуримтай. Хэн хүсэтэйб, хэн хурдан шамбайб, хэн мүхэшэгүй хүсэл зоригтойб — тэрэл булижа, шүүжэ гарадаг.

Анхан амжалтатай боксёр ябаhан аад, эгээл утын — 42 километрэй зайда гүйдэг спортсмен болоhон Владимир Цыреновшье ойртожо байhан олимпиин нааданда хаба соогоо бэлдэнэ.

«Бага балшар наhандаа шадал тэнхээгүй, бэеэр тулюур үхибүүн юм hэн» гээд мэдээжэ спортсменүүд тухай хөөрэхэ ушар юундэшьеб заншалта болонхойгшо. Ажабайдалаа спортдо зорюулагшадай үйлэ хубинь тиимэ юм гү, юрэдөө, Володя Цыреновшье үнэхөөрөө жаахан, өөдэгүйхэн үхибүүн байhан гэхэ. Теэд дайнай үеын тэрэ хүшэр хүндэ сагта нарай нялха үхибүүдэй өөдэргэн, шадалтай түрэхэ арга үгышье байhаниинь лаб ааб даа.

Набтархан бэетэй Володя үетэн соогоо эгээл багаар харагдадаг байгаа. Тиимэhээ хүнүүд тэрээндэ ходол бага наhа үгэжэ, хүбүүе гомдохоодог бэлэй.

***

Физкультура зааха шэнэ багша Гавриил Баслов гэдэг hургуулидань ерээ hэн. Басловай эндэ ерэhэн ушар Володя Цыреновэй ажабайдалда ямаршьеб даа нэгэ урдань үзэгдөөгүй шэнэхэн урасхал оруулаа. Өөрөө боксдо тон дуратай Баслов Үлэгшэн нютагай үхибүүдые боксдо дурлуулжа шадаа. Тэдэнэрэй дунда Володишье оролсоо бэлэй. Володя үнэн зүрхэнhөө спортдо, илангаяа боксдо дурлажа, 1959 ондо Эрхүүгэй физкультурна техникумдэ ороhон юм.

Энэ техникумдэ орохынгоо урда тээ алтанай приискдэ хүдэлhэн. Нара, hалхинда ажаллан, Володя хүбүүн хүдэржэhэн, хүсэтэй хүнэй абари зантай болоhон, эхилhэн юумэеэ заал hаа дүүргэжэ hураhан байна.

— Эндэ ёhотойл hургуули гаргадаhан юм, — гэжэ Владимир Цыренов өөрөө хөөрэдэг.

Техникумдэ hуралсажа байха үедөө Володя боксоор гүйсэд hонирхожо эхилhэн. Нэгэ жэл соо hайнаар бэлдээд байхадаа, 1-дэхи разрядай спортсмен болоо. Тиин 1961 ондо боксоор Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ Володитой тэнсэхэ боксёр байгаагүй гэхэ.

Уданшьегүй техникумээ дүүргээд, эрхим hурагшадай дунда оролсоhон В. Цыренов Фрунзе городой физкультурын институтдэ эльгээгдээ бэлэй.

***

— Үнинэй гүйдэг гүш?

СПОРТ

ОРЬЁЛ ӨӨДЭ

— Үгы даа. Би боксер хүмби. Бэеэ заhангаа гүйгшэб.

— Үгы, ши гүйдэг хүн бололши. Хараха янзадам шамhаа hайн үрэ гараха хэбэртэй. Нүхэр, үнэхөөрөө туршалши.

10 километрэй зайда ороной чемпион Леонид Ивановтой нимэ хөөрэлдөөн Володиин нютагаа бусахынь урдахана болоо hэн. Тиихэдэ Володя Ивановhоо туhатай зүбшэл, заабари абаhан юм.

«Алиниинь шэлэлтэйб — бокс гү, али урилдаа гү?» гэhэн асуудал Цыреновэй сэдьхэлые зобоожо эхилээ. Удаан бодожо үзэhэнэй hүүлээр гүйдэг лэ болохо гэжэ тэрэ шиидээ hэн. Тиихэдээ хэзээдэшье сухаришагүйгөөр, батаар, урдахи зорилгоёо табиhан байгаа.

Бэлэдхэл үргэнөөр, нягтаар ябажа эхилбэ. Үдэр бүри, ямаршье саг байг хамаагүй, заал hаа 2—3 час гүйдэг болоо. Хадалиг Захаамин нютагай үгсүүр, уруудам харгынуудаар ябаhан олохон жолоошод харгын захаар гүйжэл ябадаг хүбүүе мартаагүй аабза.

Үдэр, хоног үнгэржэл байгаа. «Ажалай резервнүүд» бүлгэмэй түбэй соведэй үүсхэлээр 1963 ондо Краснодар хотодо болоhон мүрысөөндэ Владимир Цыренов хабаадаа. Утын зайда бэеэ ехээр туршажа үзөөгүй спортсмен 5.000 метртэ яhала hайн саг — 14 минута 28 секунда харуулжа, 2-дохи hуури эзэлhэн. 10.000 метрэй зайда 30 минута 11 секунда харуулаад, 1-дэхи hуури эзэлhэн байна.

Энээнэй удаа Ленинградай Лесгафтын нэрэмжэтэ физкультура, спортын институт В. Цыреновтэ үүдээ нээжэ үгэhэн. Володя тэндэки дүй дүршэлтэй багшанарай хүтэлбэри доро урдынгаа алдуу нуудые заhажа, бэлэдхэлэй шэнэ программатай болоо.

Жэлhээ жэлдэ мүрысөөн, мүрысөөн... Дүнгынь гэхэдэ, 10.000 метрэй зайда Россин чемпион, ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө Одессэ хотодо үнгэрhэн уласхоорондын мүрысөөндэ 3-дахи hуури! Володя хүдэржэжэл, ургажал, орьёл өөдэ зүдхэжэл ябана.

— 1970 оние Владимир Цыренов hайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Үбэлынь 40-өөд градус хүйтэн болоо бэлэй. Тиигэбэшье hаань, Владимир Хориин трактаар зүүлжээ дабшадаг лэ hэн. Энэ бэлэдхэлынь тэрээндэ горитой үрэ асараа. СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ (Красноярск) 10 километрэй зайе 28 минута 16,2 секунда соо гаталжа, hайн амжалта туйлаа. Энэнь ороной рекордhоо багахан лэ дутаhан юм. 1970 ондо орон доторнай үнгэрэгдэhэн мүрысөөнүүдтэ нимэ үрэ дүн туйлагдаагүй hэн.

Ашхабад хотодо Володя 30 километрэй зайда гүйхэдөө 2 час 20 минута харуулжа, 3-дахи hуури эзэлээ. Энэнь орьёл өөдэ тэгүүлhэн замдань үшөө нэгэ алхам болоhон юм.

Һүүлээрнь жэл үнгэрhэн хойно Туркмениин нээмэл мүрысөөн соносхогдобо. Тэндэ сугларhан 286 гүйгөөшэдые Володя ахижа, түрүүшын hууринда гараа бэлэй. Сагынь 2 час 19 минута hэн. Володиин hүүлээр гүйжэ ябаhан минчанин Иван Бураков аяар километр тэрэнhээ гээгдээ hэн.

«Гансааран гүйжэ ябахадаа, эршээ нэмэхэнь хүндэ байдаг» — гэжэ Володя ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ харюусаа hэн. Володидо үшөөл түргэн гүйхэ шадал, хүсэн байhан лэ юм. Юуб гэхэдэ, зайнгаа хахадые 1 час 12 минута соо гаталаад, хоёрдохиёо 5 минутаар түргэдхэhэн байгаа бшуу. Иимэ ушар марафонецуудай дунда тон үсөөн үзэгдэдэг.

42 километрэй зайда гүйхэ гээшэ бэлэн бэшэ. Иимэ зайе шэлэжэ абаhан спортсмен бусадhаа олохон шанараараа шалгардаг ёhотой. Ашхабад хотодо туйлагдаhан амжалтын hүүлээр Володя бэедээ этигэнги болоhон, найдалшье түрэhэн байна. Тиин марафоной уташье, үргэншье харгые батаар шэлээ бэлэй.

1972 оной Олимпиин наадые Владимир Цыренов баяртайгаар, амжалтада найдангяар угтаа.

Сентябрь hара соо Мюнхендэ үнгэрхэ XX зунай олимпиин наадануудта хабаадалсаха золдо хүртэлсэхэ хүбүүдэй нэгэниинь манай Володя байхань лаб. Фиништэ дүтэлхэ бүреэ түргэдэдэг гүйгөөшэд хомор юм. Харин нютагаймнай хүбүүн эгээл нимэ — орьёл өөдэ дүтэлхэ бүреэ түргэдэдэг шанараараа шалгардаг байhаниинь элитэ.

Һаяхан Ташкентдэ үнгэрhэн мүрысөөндэ Вл. Цыренов бронзо медальда хүртөө. «Финишhээ аяар хоёр километр холоhоо hүүлшын дабшалта хэжэ ехэ алдуу болоо. Хожом имнэ алдуу хэхэгүйб даа, ухаа оробо гээшэб», — гэжэ Цыренов нүхэдтөө хөөрэнэ.

Дэлхэйн бүхы мүрысөөндэ 76 жэл соо таhалгаряагүйгөөр оруулагдажа, спортдо дуратайшуулые баясуулдаг марафонско гүйлгэ олоной анхарал татадаг. Совет марафонецуудай дундаhаа гансал Сергей Попов уласхоорондын мүрысөөндэ (1958) hайшаама илалта туйлаа hэн. Гэхэтэй хамта, тэрэмнай мүн лэ Буряад ороноймнай Хяагта хотын хүбүүн hэм шуу. Спортивна намтарайнгаа түрүүшын алхамуудые тэрэ Буряад орондо хэhэн байна.

Дэлхэйдэ мэдээжэ марафонецууд ехэнхидээ 30—35 наhатайдаа эрхим амжалта туйладаг гэжэ статистика мэдээсэдэг. Үльгэр домогто ороhон Абебе Бикилыешье абаад үзэел даа. Түрүүшынгээ илалта 32-тойдоо, хоёрдохиёо 36-тайдаа тэрэ туйлаhан. Тэрээн дээрэhээ бодоходо манай Володя эгээл зохид наhандаа ябана. Гуша хүрэбэ. Марафонско гүйлдөөндэ ёhотойл илалта туйлахаар наhан ерээ. Холын зайда урилдалгаар СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ орожо болохо кандидадуудай нэгэн Владимир Цыренов тухай хөөрөомни үшөөл дууhаадүй. Мюнхендэ үнгэрхэ мүрысөөнэй түгэсэhэн хойно үшөө бэшэхэб. Саананиь Монреаль байна гүб даа. Тиихэдэ Цыреновнай 35-тай байха. Энэнь холын зайда урилдагшадай наhанай «алтан хаhа» мүн бэзэ.

В. БАДМАЕВ.

ХҮРШЭНЭРЭЙ ҺОНИН

КОЛХОЗ КОНКУРС СОНОСХОБО

ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баярай hайндэр дүтэлжэ байна. Энээнтэй дашарамдуулан Агын Буряадай национальна округой Согто-Хангил нютагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правлени ба партийна организаци «Нэгэ бүлэ соо» гэhэн дуунай конкурс соносхобо.

Конкурс байгша оной мартын 1-hээ октябриин 1 болотор үргэлжэлжэ, дүнгүүдынь таряа хуряалгын дүүрэhэнэй hүүлээр октябрь hарада Согто-Хангилда согсологдохо юм. Конкурсдо шалгарагшадта мүнгэн шан ба дипломууд барюулагдажа, «Конкурсын лауреат» гэhэн нэрэ соло олгогдохо байна.

Советскэ Союзай олон түмэн арадуудай хани барисаан, Ленинскэ национальна политикын илан мандалга, коммунизм байгуулагшадай hанал бодол, эрмэлзэл гэхэ мэтэ асуудалнуудаар зохёогдоhон дуунууд (хүгжэм ба үгэнь) конкурсдо абтаха болоно. Тиихэдэ Согто-Хангил нютагай мүнөөнэй ажабайдалые харуулhан дуун бүри hайн гэжэ тоологдохо юм. Мүн литературно-хүгжэмэй ба танцын композицинууд, нэгэ ... тай оперын хүгжэм ба либр... нэгэ акттай балет конкур... таха байна. Эдэнние зо... авторнууд Согто-Хангил ... та урнгдажа, колхозой ура... ханай бүлгэмэй коллект... өөрынгөө зохёолые бэлд... танилсаха зэргэтэй.

Эрхим дуунай (хүгжэм... үгын), литературно-хүгж... композицини, танцын ком... цинн, нэгэ акттай оперын ... колхозой правлени тусхай ... гуудые тогтоогоо.

Шэтын область, Агын окр... Согто-Хангил тосхон, «Нэгэ ... лэ соо» гэhэн конкурсдо ... адресаар зохёолнуудаа эль... хэдэ болоно.

«Агын үнэн» газетэ... абтаба.

ХИЛЫН саанаhаа

ДАККА

СССР-эй ШИИДХЭХЫ ҮҮРГЭ

ТАСС

Эрхэ сүлөөгэй, дулдыданги бэшэ байдалай түлөө тэмсэгшэ Бангладешэй арадай тэмсэлдэ Советскэ Союзай үзүүлhэн туhаламжа. дэмжэлгые Бангладешэй Арадай Республикын президент А. С. Чоудри ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө. үндэрөөр сэгнэбэ.

Манай орондо уршагта үйлэ хэрэгүүдэй тохёолдожо эхилhэнhээ хойшо Советскэ Союз Бангладешэй арад зоной хуулита эрхэ хамгаалhан байна гэжэ президент хэлээ. Тэрэ үеэр Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида байхадаа, манай үндэhэ яhатанииe совет түлөөлэгшэдэй үнэн сэдьхэлhээ хамгаалхыень хараа hэм. Национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдээ бидэнэй амжалта туйлахада Советскэ Союз шиидхэхы үүргэ дүүргээ гэжэ тэмдэглэхые хүсэнэб. Бангладешэй үнэн зүб хэрэгтэ эсэргүү хархис хүсэнүүдэй гаргуу аашада Советскэ Союзда шанга харюу үгэhэн байна. Мүнөө, бэеэ даанги гүрэн болоод байхадаа, дайн байлдаагаар хойшо татагдаhан экономикоёо hэргээхэ, ороной үмэнэхи орёо зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэмнай СССР мүнөө ехэ туhа хүргэнэ.

Бангладешэй правительство, арад зон Советскэ Союзай hайн hайхан оролдолгые, туhаламжа дэмжэлгые үнэн зүрхэнhөө мэдэрнэ, баяр баясхалан хүргэнэ.

ВАШИНГТОН

Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн хүндэрнэ

ТАСС

Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн таhалгаряагүй хүндэржэ, Холбоото Штадуудай ажалшадай байдалые бури ахир тулюур болгоно. Гансахан февраль hарада эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн дунда зэргээр 2 процентээр нэмээ. Илангаяа мяханай үнэ сэн эрид ехээр 9,2 процентээр хүндэрөө. Ажалшадай салин хүлhэ хинаха правительственна зургаанууд шанга хэмжээнүүдые абадаг аад, юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгые хизаарлахын тула юушье хэнэгүй гэжэ профсоюзуудай түлөөлэгшэд, политическэ ажал ябуулагшад хэблэл тэмдэглэнэ.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые фермернүүдhээ худалдажа абаад, худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ ябуулдаг ехэ ехэ монополинууд эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн таhалгаряагүй нэмээжэ, ашаг олзо оруулдаг байна.

ДЕЛИ

ХАРИЛСАА ХОЛБООГОО ЗАҺАРУУЛХЫН ТУЛА

ТАСС

Пакистантай харилсаа холбоогоо заhаруулхые Инди оролдоно гэжэ премьер-министр Индира Ганди тэмдэглээ. Энээнэй түлөө шууд тэмсэнэбди гэжэ премьер-министр, ороной парламентын депутадуудта хандан үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлбэ. ПТИ агентствын дамжуулhанай ёhоор, Инди Пакистан хоёрой хоорондын харилсаа холбооe заhаруулха асуудалаар хэлсээ хэхын тула мүнөө Инди ба Пакистанай хоорондо сэхэ харилсаа холбоон тогтоогдоо гэжэ Индира Ганди мэдээсэбэ. Ин... Пакистан хоёрой хоорондын ха... рилсаа холбооной бүхы ас... далнуудые Инди «хани ба... саанай. харилсаа холбо... оршон байдалда» зүбшэн ... хые хүсэнэ гээд Ганди тэм... лээ. Пакистан, Инди ба Ба... ладешэй хоорондын хани хар... саан, хүршэ ёhоной хо... барисаан эдэ оронуудай ... бүхэндэ «хүсэ шадалай ... үндэhэн» болохо гэжэ Инди... правительствын толгойлон... тэмдэглэбэ.

САН-ХОСЕ

ХУУРМАГ ХЭРЭГЭЭР СҮҮДЛЭЛГ...

ТАСС

Түрүү үзэлтэй олониитын гар даалгаар Анджела Дэвисэй саг зуура түрмэhөө табигдаhанай hүүлээр коммунисткада эсэргүү сүүдэй хуурмаг хэрэгэй политическэ удхын элишэлэгдэhэнэй hүүлээр, сүүдэй засагаархид гэмнэлгээ яаралтайгаар хубилгахые оролдоhон байна гэжэ Анджела Дэвисые, политическэ үзэл бодолоороо түрмэдэ хаагдаhан США-гай бусад хүнүүдые сүлөөлхын түлөө тэмсэдэг национальна нэгэдэмэл комитедэй мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Сүүдлэлгын политическэ удхые балартуулжа, «Анджела Дэвисэй хэрэгые» уголовно гэмтэ хэрэг болгон сүүдээр тодоруулха гэжэ прокурор мүнөө оролдоно.

«Түрмэдэ hууhан, өөрынгөө дуратай нэгэ хүнөө сүлөөдэ гаргахын тула тэрэ үгэсэлгэдэ хабаадаа» гэжэ гэмнэгшэ А. Харрис сүүд дээрэ тэмдэглэбэ.

Политическэ үзэл бодолоороо түрмэдэ хаагдагшадые сүлөөлхын, политическэ ажал ябуулагшадые США-да хашадаг харшалдаг ябадал болюулгахын түлөө Анджела Дэвисэй эсэшэ сусашагүйгөөр, шэн зоригтойгоор тэмсэдэг байhаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. А. Дэвис коммунистка болоод байхадаашье, хардалга гүрдэлгые буруушаадаг, эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэгшэ олониитэ ажалшадай хүдэлөөе дэмжэдэг байгаа.

Тодорхойлон хэлэбэл, эрэлхэг зоригто коммунистка «Соледадай аха дүүнэрые» сүлөөлүүлхын түлөө хүдэлөөнэй эдэбхитэн байhан юм. Граждан эрхын түлөө тэмсэлшэдые худал хуурмагаар хардаха, гүрд... ябадал буруушаалгын суг... нуудта, митингнүүдтэ элэб... тэйгээр хабаадалсадаг hэн. «... ледадай аха дүүнэртэл», по... тическэ үзэл бодолоороо США-... гай түрмэнүүдтэ. хаагдаhан ... хы хүнүүдтэл адли Джор... Джексониие хүндэлдэгби»... гэжэ Анджела Дэвис сүүдэй ... седани дээрэ мэдүүлээ.

Прокуророй hанаашалhан ... ёhoop, эдэ үдэрнүүдтэ сүүд ... рэ үгэ хэлэhэн «гэмнэлгын ... шэнэр» Анджела Дэвис хуби... гаа хүсэл эрмэлзэлээр хүт... бэрилэгдэн, «буу зэбсэг хэр... лэжэ, түрмэдэ хаагдагшад... сүлөөлхэ hэдэлгэ гаргаа» ... элирхэйлхэ ёhотой байгаа бш... Табан гэршэ үгэ хэлэхэ... 1970 оной августын 7-до С... Рафел хотодо негрнүүдэй эр... түлөө хүдэлөөнэй бүлэг элэб... тэд барижа тушаагдаhан ... нүхэдөө сүлөөлхэ hэдэлгэ ... гаа hэн гэжэл бултадаа бат... hан байна. Теэд гэршэнэрэй ... гэниинеьшье, тэрэ тоодо по... циин капитан Г. Тиг, фото... портер Дж. Кин, «августын 7-... болоhон уршагта үйлэ хэрэг... Анджела Дэвисэй «хабаа... байhые» элирхэйлхэ нэгэ... баримта дурдажа шадаагүй.

ВАШИНГТОН

АЮУЛ ТОХЁОЛДУУЛНА

ТАСС

Үнгэрэгшэ hарын тэн багта Хитадай Арадай Республикын агаарта ядерна тэhэрэлгэ хэhэнhээ уламжалан, Холбоото Штадуудай газар нютагуудтахи агаар муухай боложо, хүн зондо, адууhа малда, тодорхойлон хэлэбэл, амитай бүхы юумэндэ аюул тохёолдуулна гээд США-гай атомай элшэ хүсэ хэрэглэхэ комисси соносхоо.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хуудаhанда: «... бэриин программа харааl... хай» — профсоюзуудай XV... дын делегат П. Слепнёвой ... «Таряалан сабшалан hай... гын габшагай хоёр hара — ... борко. «Миллион хараатай... Ю. Коркиной статья.

Хоёрдохи хуудаhанда: «... нуудые hуурижуулга — а... тын үндэhэн» — В. Куро... Ц. Дондоков гэгшэдэй ... «Үзэл бодолоороо болбосор... А. Васильевагай корреспон... «Хүдөө ажахын налогууд ... туhада хүнгэлэгдөөб?» — ... ковой корреспонденци.

Гурбадахи хуудаhанда: «... тын оролдолго мэргэ... Ц. Цыдендамбаевай статья... лын саанаhаа. АПН-эй мат... нууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «... дай ажалшадай хилын са... аяншалга» — А. Целова... вагай статья.

ҺОНИРХОН ШАГНАА

«Хэлэ бэшэгэй дүримэй ёhoop, уран хурсаар хөөрэхэ гээшэ совет хүнэй шанар шэнжэ мүн» гэhэн темээр хөөрэлдөө республикын «Знание» бүлгэмэй лектор Е. А. Голубев городой киносетиин хүдэлмэрилэгшэдтэй үнгэргэбэ.

Тиигэхэ зуураа тэрэ Буряад оронойнгоо солото хүнүүд тухай хөөрэhэн байна. Тэдэнэйнь дунда совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ Хойто-Байгалай аймагта багшалhан, галзуу дайсадта алуулhан большевик басаган А. П. Александрова, Хяагта хотодо түрэhэн полковник Старчак, космонавт Рукавишников гэгшэд бии.

«Прогресс» кинотеатр соо сугларhан хүнүүд нүхэр Голубевой хөөрөөе hонирхон шагнаа.

Ф. МОЖАРОВ.

ШЭНЭ КИНО

БААТАРШАЛГА ТУХАЙ ДОМОГ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет хүнүүдэй харуулhан баатаршалга тухай хөөрэhэн **«СҮЛӨӨЛЭЛГЭ»** гэжэ киноэпопейе хүнүүд hонирхон харадаг, үргэлжэлэлыень тэсэжэ ядан хүлеэдэг. Тэрэнэй 4-дэхи, 5-дахи фильмүүд — **«Берлинэй түлөө байлдаан»** **«Һүүлшын добтолго»** хоёр—ниислэл хотын үргэн экрантай «Дружба» кинотеатр соо гаража эхилбэ.

— Эдэ фильмүүдэй гарахаhаа hара урид шахуу биледүүд худалдагдажа эхилhэн юм. Уридшалан захил хэhэнэй ашаар олон коллектив хамтааран кино хараба. Кэшээлхэдэ, нарин сэмбын фабрикын, республиканска больницын, 8-дахи автобазын, ПОШ-ой хүдэлмэрилэгшэд, соёлой болон технологическа институдуудай студентнэр билет тараалгадамнай ехэ эдэбхитэй хабаадалсаhан юм, —гэжэ кинотеатрай администратор А. С. Жукова хөөрэнэ.

«Сүлөөлэлгын» үргэлжэлэлые түрүүшынь үдэр харахаяа 860 гаран хүн кинотеатр соо сугларaa.

Фильмын гарахын урда тээ дайнай ветерануудта үгэ үгтэhэн байна. Партиин, комсомолой, дайнай болон ажалай ветерануудай. Улаан-Үдын Октябрьска районой клубай түрүүлэгшэ, Берлиние эбалгада хабаадалсаhан Н. М. Викторовэй хөөрөөе сугларагшад hонирхон шагнаа.

Һүүлээрнь театрай үргэн экран дээрэ уран hайханай үнгэтэ фильмүүд **«Берлинэй түлөө байлдаан», «Һүүлшын добтолго»** харуулагдаhан байна.

ГДР, Польшо, Италиин студинуудай хабаадалгатайгаар табигдаhан тус фильмүүд «Мосфильм» студида гаргагдаhан. Фильмүүдэй гол роль гүйсэдхэдэг артистнарые hануулбал иимэ байна: Николай Олялин (Цветаев), Михаил Ульянов (Жуков), Владлен Давыдов (Рокоссовский), Евгений Буренков (Василевский), Бухути Закариадзе (Сталин), Юрий Дуров (Черчилль), Владислав Стржельчик (Антонов), Фриц Диц (Гитлер), Лариса Голубкина (Зоя), Борис Зайденберг (Орлов) болон бусад.

Манай корр.

УРАН ГАРТАЙ ОЁДОЛШОД

Эдэнэр үеын хүнүүд бэшэ. Мидыгма Бадмаевна Цыреторова жарандаа дүтэлжэ ябана. Харин Надежда Булах hая хорин гаранхай. Тиигэбэшье эдэ хоёр нэгэл хүсэл зорилготойгоор Яруунын аймагай комбинадта оёдолшодоор хүдэлмэрилдэг.

Мидыгма Бадмаевна 17 жэл соо хубсаhа оёно. Хэжэ байhан ажалдаа ёhотойл мастер болонхой даа. Олон жэл соо хүдэлмэрилжэ, олоhон дүй дүршэлөөрөө тэрэ залуушуултай хододоо хубаалдадаг юм. Тиин нилээд олон басагад Мидыгма Бадмаевнагай туhаламжаар уран оёдолшод, эсхэгшэд болоhон.

Харин Надежда Булахай ажалай намтар дүрбэн жэлэй саада тээ эхилhэн юм. Ростов-на-Дону городто hуража ерээд, хубсаhа эсхэгшээр тус комбинадта хүдэлмэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Б. Цыреторова, Н. Булах.

А. ШУЛУНОВОЙ фототекст.

НАРҺАТЫН ҺОНИН

ОЛООРОО ҺУРАНАД

Нарhатын совхоздо энэ жэлдэ арадай университет нээгдээ hэн. Университедтэ hуралсалай түрүүшын хэшээл экономическа темэдэ зорюулагдаhан байгаа. «КПСС-эй экономическа политика» гэhэн асуудалаар совхозой парткомой секретарь С. Г. Цыренов. ажалые чаучнаар эмхидхэхэ асуудалаар инженер А. О. Амосов хөөрэлдөө үнгэргэhэн байна.

Тус ажахыда эмхидхэгдэhэн арадай университедтэ хамта 70 хүн hуралсана.

Ж. ЦЫДЫПОВ.

Ярууна.

ЭРДЭМЭЙ ДЭЭЖЭ БЭЛЭГЛЭГШЭ

Яруунын аймагай Нарhата тосхондо оршодог «Союзпечать» гэhэн гаршагтай байшанда ороо hаатнай, хүн зон хододоо олон байха. Илангаяа hурагшад олоороо ишэ ерэдэг. Янза бүриин газетэ, журналнууд, номууд, канцеляриин элдэб зүйлнүүд эндэ элбэг.

Наймаалагша Н. А. Виноградова киоскдо ерэгшэдые урин зулгыгаар угтан абадаг. «Эрдэмэй дээжэ бэлэглэгшэ» гэжэ тэрэниие нютагайнь зон энэрхы дулааханаар нэрлэдэг.

Ангуушадай анхаралда

АГНУУРИ ХОРИГДОО

1972 оной январь — февраль hарануудта уhанай шубуудай байрладаг газарнуудта сагай уларилай таарамжагүй байhан дээрэhээ, мүн РСФСР-эй агнуури эрхилхэ захиргаанай тусхай захиралтын ёhoop республикын бүхы газар дайда дээрэ байгша оной хабар уhанай шубуу агналгые оголон хорихо тухай тогтоол Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет hаяхан баталан абаба.

Ангуушад ба загаhашад, мүн байгаали хамгаалха общестовнууд, агнуури олзоборилгын ажахын управлени, республикын дотоодын хэрэгүүдэй ба ой модоной ажахын министерствэнүүд энэ хабарай үедэ хуули бусаар агнуури хэхэ ябадалые нарин нягтаар хинан шалгажа, агнууриин ёhогурим хазагайруулагшадые шанга хэмжээндэ хабаадуулха ёhотой гэжэ тэрэ тогтоол соо заагдана.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ГАВАНА. (ТАСС). Кубын Компартиин ЦК-гай уряалаар Кубада ерээд байhан США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холл Кубын Залуу коммунистнуудай союзай II съезд дээрэ үгэ хэлэбэ. Американ коммунистнуудай зүгhөө съездын делегадуудые халуунаар амаршалаад. Сүлөөтэ олтирогой хүбүүд, басагадай үзүүлhэн дэмжэлгын түлөө Анджела Дэвисэй баяр баясхалан хүргэжэ байhыень тэдээндэ дамжуулаа. Эхэ оронойнгоо аша туhада саашанхи ажалдаа амжалтануудые туйлахыень Гэс Холл үгынгөө түгэсхэлдэ Кубын залуушуулда хүсөө.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Бангладешэй Арадай Республикые мэдэрhэн тухайдаа Холбоото Штадууд апрелиин 4-дэ соносхобо. США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерсын мэдүүлгэ дотор энээн тухай хэлэгдэнэ.

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин национальна экономикодо гүрэнэй секторэй дүүргэдэг үүргэ хэлбэришэгүйгөөр ургана. Харин оронуудтай гүрэнэй секторэй худалдаа наймаа жэл бүри эрхилэлгын хэмжээн дунда зэргээр 1 миллиард рупяар ургаха байна гэжэ Индиин гүрэнэй гадаадын худалдаа наймаанай министр Л. Н. Мишра мэдүүлээ.

Мүнөө 168 тухэлэй элдэб продукци гүрэнэй секторээр дамжан, Индидэ асарагдадаг болохо гэжэ «Тайм оф Индиа» газетэ тэмдэглэнэ. Харин оронуудтай худалдаа наймаа эрхилэлгын шэнэ политика Индиин экономикые хүгжөөхэ, гүрэнэй сектор ургэдхэхэ байhаниинь дамжаггүй гээд «Хиндустан таймс» газетэ заана.

ОТТАВА. (ТАСС). Кубада эсэргүү гутамшаг ябуулга апрелиин 4-нэй үглөөгүүр Монреальдахи Кубын худалдаа наймаанай түлөөлэлгэтэ эмхиин байшан соо хэгдээ. Танигдаагүй хүнүүд тэhэрхэ зүйл байшан соо табиhан байгаа. Хүсэтэ тэhэрэлгын болоходо, түлөөлэлгэтэ эмхиин нэгэ хүдэлмэрилэгшэ үхэhэн, 7 хүн хүндөөр шархатаhан байна. Түлөөлэлгэтэ эмхиин байра ехээр hандараа. Полици мүрдэлгэ хэжэ эхилбэ.

ЭНХИР ЭКРАН

«ОРБИТЫН» ПРОГРАМ...

14.00 — Дамжуулгын про... ма: 14.05 — hурагшана... «Спортын хэшээл» (Бокс). ... — Һүүлэй hонин. 14.45 — ... тематикын олимпиадын хоё... тур. «Один пишем, два в ... 15.45 — Олон түмэнэй ... скэ университет. «Ажала... мунис ёhoop хандахаар ... жүүлгэ — партийна орга... нуудай шухала зорилго... 16.15 — «Тени исчезают ... день» — телевизионно ур... ханай фильм. 2-дохи сер... «Пришлые люди».

УЛААН-ҮДЫН СТУДИ...

18.30 — «Мэргэжэлтэд... шэнэ» гэhэн дамжуулга. 18.... «Үдэшын Улаан-Үдэ» — т... зионно газетэ. 19.30 — СС... 50 жэлэй ой. «1929 он». 20... Концерт.

«ОРБИТЫН» ПРОГРАМ...

20.40 — Футбол — «Дин... (Берлин) — «Динамо» (Мос... Берлинhээ дамжуулга. 2... Г. Успенский. «Растеряева у... ца». Теле-зужэг (2, 3-дахи ... гүүд). 24.00 — Информа... программа. «Время».

ЭЛҮҮР ЭНХЫН БУЛАН

НАРҺАНАЙ ГҮЛГЭ ТҮҮГТЫ

Сибириин ой тайгын шэлбэhэтэ модоной дунда эгээл элбэгынь нарhан болодог. Тэрэ ехэнхидээ хуурай аад, дулаан хүрьhэтэй, шулуулиг газарнуудта ургадаг. Энэ модоной промышленна удха шанар хэндэшье мэдээжэ. Нарhанай гүлгэн, мүшэр медицинэдэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг гээшэ.

Нарhанай гүлгые хабар эртүүр, монсойжо эхилээд, томо борбоосгой боложо үрдеэгүй байхада суглуулха хэрэгтэй. Гүлгэдэй хүбхыжэ эхилhые бэлээр обёорхоор байдаг. Нарhанай гүлгэндэ эфирнэ тоhон, дубильна болон элдэб гашуун бодосууд байдаг. Тэрээнhээ гадна нарhанай шэлбэhэн аскорбинова кислотагаар баян.

Теэд нарhанай гүлгые хайшан гээд хэрэглээ hаа, hайн гээшэб гэжэ хэлсээ. Нэгэдэхеэр, саг соогоо түүгдэhэн гүлгэдые бусалгаад, тунаhанайнь hүүлээр шүүhыень уухада, ханяаданда, бөөрэдэ hайн. Хоолойн үбшэндэ тэрэ мүн лэ туhа хүргэдэг.

Нарhанай гүлгэн соо «С» витаминай байдаг тула тэрээгээр шүдэнэй цынга үбшэ аргалдаг. Гэхэ зуура, хойто зүг дүтэлхэ бүреэ нарhанай витаминай хэмжээн гүлгэн соонь ехэ болодог. Нарhанай шэлбэhэнэй эфирнэ тоhoop агаар сэбэрлэгдэдэг. арюунаар анхилдаг гээшэ. Нарhанай хаядаhанhaa скипидар гаргагдадаг. Арhанай үбшэ аргалхада нарhанай дабирхай, шүүhэн хэрэглэгдэдэг.

Нарhанай гүлгэ городой аптекэнүүдhээ абажа болохо. Үгышье hаа, хабар эртүүр модонhoонь түүжэ абаха шухала. Тииhэнэйнгээ hүүлээр hүүдэрлиг газарта нимгэхэнээр тараажа хатааха хэрэгтэй. Иигэжэ бэлдэгдэhэн гүлгэдые дүтынгөө аптекэдэ тушаахадатнай болохо.

Л. ГЕРАСКИНА,
аптекын хүдэлмэрилэгшэ.

САГАЙ УЛАРИЛ

Республика доторнай мүнөөдэр үүлэтэйшэг байха, саhан орохогүй. Зүүн тээhээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. Температура 4—9 градус дулаан, хойто аймагуудаар, Байгал шадар 4 градус хүйтэнhөө 1 градус дулаан, Улаан-Үдэтэ hүниндөө 10 — 12 градус хүйтэн, үдэртөө 6—8 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

Редактор

Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

Н-00351. Заказ № 1...